

ЗАКОН за железопътния транспорт

Обн., ДВ, бр. 97 от 28.11.2000 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 47 от 10.05.2002 г., изм., бр. 96 от 11.10.2002 г., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., доп., бр. 77 от 27.09.2005 г., в сила от 27.09.2005 г., изм., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 37 от 5.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., доп., бр. 62 от 1.08.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 92 от 14.11.2006 г., в сила от 14.11.2006 г., изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 22 от 24.03.2009 г., изм., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 81 от 13.10.2009 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 9, р. 4, № 592

Глава първа

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. Този закон определя условията и реда за изграждане, поддържане, развитие и използване на железопътната инфраструктура, изискванията за достъп до нея, основните правила за движение на влаковете, както и взаимоотношенията между превозвачи и клиенти при предоставяне на превозните услуги в съответствие с международните договори и споразумения, по които Република България е страна.

Чл. 2. Не са предмет на този закон дейностите на:

1. метрополитена;

2. градския трамваен транспорт;

3. вътрешния железопътен транспорт на Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната и други ведомства, дружества или предприятия, с изключение на дейностите, свързани с изискванията по техническата експлоатация и безопасността на движението.

Чл. 3. (1) Обектите на железопътната инфраструктура и земята, върху която са изградени или която е предназначена за изграждането им, са публична държавна собственост, а ползването им се осъществява от Националната компания "Железопътна инфраструктура" (НК "ЖИ") или от търговци, получили концесия, при условията и по реда на Закона за концесиите.

(2) Нови обекти на железопътната инфраструктура могат да се изградят само върху земи - публична държавна собственост.

(3) Железопътната инфраструктура се стопанисва и управлява съобразно предназначението ѝ за нуждите, за които е предоставена.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г.) Обектите на железопътната инфраструктура със стопанско предназначение, които не са пряко свързани със системите за управление и сигурност на движението, могат да се отдават под наем по реда на Закона за държавната собственост, при условие че не се нарушава безопасността на движението.

Чл. 4. (1) Железопътната инфраструктура има от двете си страни ограничителна

строителна линия, която се разполага на 60 м от оста на крайния железопътен коловоз или на 100 м от нея - за магистрални железопътни линии, построени за скорост, по-висока от 160 км в час. В чертите на населените места ограничителната строителна линия се определя с градоустройствените и застроителните планове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Зоната за отчуждение на железопътната инфраструктура е площта, необходима за разполагане на земното платно, елементите на железопътната инфраструктура и въздушното пространство над нея, определени в проект. Минималната зона на отчуждение е 6 м от крайната релса, мерена хоризонтално и перпендикулярно на оста на железопътния път.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Управителят на железопътната инфраструктура изготвя, поддържа и съхранява регистър за обектите на железопътната инфраструктура, предоставена му за управление.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията определя с наредба дейностите, които могат да се извършват в площта, определена от ограничителната строителна линия, и в зоната за отчуждение, както и обектите, които могат да се изграждат и реконструират.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Стандартното междурелсие на железните пътища в Република България е 1435 мм. По изключение и при доказана необходимост министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията може да съгласува и други междурелсия.

Чл. 5. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията провежда държавната политика в железопътния транспорт, като:

1. предлага за утвърждаване от Министерския съвет програма за развитието на железопътния транспорт и на железопътната инфраструктура;

2. (нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) определя с наредба условията и съществените изисквания към железопътната инфраструктура и подвижния състав за постигане на оперативна съвместимост на националната железопътна система с трансевропейската железопътна система;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) осигурява изпълнението на поетите от държавата ангажименти, произтичащи от двустранните и многостранните международни споразумения в областта на железопътния транспорт и развитието на железопътната инфраструктура;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) разрешава пресичането на железопътните линии от железопътната инфраструктура с пътищата от републиканската пътна мрежа, местните пътища, улиците, тръбопроводите, кабелните и въздушните високоволтови и нисковолтови линии и други, както и свързването на железопътните линии от железопътната инфраструктура;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) издава Правилника на НК "ЖИ", назначава и

освобождава генералния директор и управителния съвет;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) създава необходимата организация за независимо разследване на тежки железопътни произшествия;

7. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) определя с наредба условията и реда за изработване и утвърждаване на редовния график за движение на влаковете по железопътната инфраструктура и правилата за оперативни промени в него съобразно конкретните условия;

8. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) одобрява мерките за предотвратяване и преодоляване на последиците от бедствия и аварии, засегнали железопътната инфраструктура;

9. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) определя дейностите, свързани с управлението на безопасността в железопътния транспорт.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Координацията и контролът на дейността в областта на железопътния транспорт се осъществяват от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" със седалище София и с териториални звена.

(2) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" изпълнява функциите на регулаторен орган в железопътния транспорт.

(3) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" е национален орган по безопасността в железопътния транспорт.

Чл. 7. (1) (Предишен текст на чл. 7 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация":

1. контролира достъпа до железопътната инфраструктура и изпълнението на задълженията за обществени услуги;

2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) проверява изпълнението на изискванията за издаване на лицензии и разрешения по този закон;

3. (доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., бр. 22 от 2009 г.) събира такси за издаване на лицензиите и разрешенията по този закон, както и за издаване на удостоверения за безопасност, документи за правоспособност и за признаване на правоспособност и удостоверения за консултанти по сигурността на превозите на опасни товари, в размер, определен от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията;

4. издава документи за правоспособност на персонала в железопътния транспорт;

5. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) води регистри и набира статистически данни за дейностите в железопътния транспорт;

6. (в сила от 28.11.2000 г. - ДВ, бр. 97 от 2000 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) разработва и предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията

проекти на нормативни актове в областта на железопътния транспорт;

7. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) осъществява контролни функции по този закон, включително по отношение въвеждането в експлоатация на структурни подсистеми на железопътната система;

8. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за одобряване мерки за предотвратяване и преодоляване на последиците от бедствия и аварии, засегнали железопътната инфраструктура;

9. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) съгласува проектите за пресичане на железопътните линии от железопътната инфраструктура с пътищата от републиканската пътна мрежа, местните пътища, улиците, тръбопроводите, кабелните и въздушните високоволтови и нисковолтови линии и други, както и проектите за свързване на железопътните линии от железопътната инфраструктура;

10. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) изпълнява и други функции, възложени й със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" води регистър на локомотивните машинисти, в който се вписват данните, определени от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(3) (Нова - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) При изпълнение на функциите си по този закон Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" има право да изисква информация от управителя на инфраструктурата, от кандидатите, подали заявление за предоставяне на капацитет, и от други заинтересовани лица, която лицата предоставят в определения от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" срок.

Чл. 8. (1) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., предишна ал. 1, бр. 92 от 2006 г.) Финансирането на дейността на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" се осъществява от бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията чрез:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., доп., бр. 22 от 2009 г.) таксите за издаване на лицензии и разрешения по този закон, както и за издаване на удостоверения за безопасност, документи за правоспособност и признаване на правоспособност и удостоверения за консултанти по сигурността на превозите на опасни товари;

2. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., отм., бр. 92 от 2006 г.);

3. средствата от глобите и имуществените санкции по този закон;

4. лихви по депозитите на собствени средства и по просрочени плащания;

5. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) собствени приходи.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Дейността, структурата, организацията на работа на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Глава втора

ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Раздел I

Управление на железопътната инфраструктура

Чл. 9. (1) Образува се Национална компания "Железопътна инфраструктура" със статут на държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон.

(2) Националната компания "Железопътна инфраструктура" е юридическо лице със седалище София.

(3) Националната компания "Железопътна инфраструктура" е управител на железопътната инфраструктура.

(4) Националната компания "Железопътна инфраструктура" стопанисва и управлява предоставеното ѝ имущество - публична и частна държавна собственост.

Чл. 10. (1) Основният предмет на дейност на НК "ЖИ" е:

1. осигуряване използването на железопътна инфраструктура от лицензирани превозвачи при равнопоставени условия;

2. извършване на дейности по развитието, ремонта, поддържането и експлоатацията на железопътната инфраструктура;

3. събиране на инфраструктурни такси в размер, определен от Министерския съвет, по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията;

4. разработване на графици за движение на влаковете, съгласувано с превозвачите, а за пътническите превози - и с общините;

5. управление на влаковата работа в железопътната инфраструктура при спазване на изискванията за безопасност, надеждност и сигурност;

6. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) приемане на заявките на превозвачите за получаване на капацитет от железопътната инфраструктура за извършване на превоз при публично обявяване на капацитета на железопътната инфраструктура и предоставяне на достъп при условията, предвидени в този закон;

7. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) приемане и изпълнение на заявките на превозвачите за получаване на капацитет от железопътната инфраструктура във връзка с изпълнение на възложените им задължения за извършване на обществени превозни услуги;

8. изготвяне, поддържане и съхраняване на регистър, съдържащ данни за земята и обектите на железопътната инфраструктура.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Националната компания "Железопътна инфраструктура" не може да извършва по занятие железопътен превоз, освен за технологични нужди.

(3) Националната компания "Железопътна инфраструктура" не може да участва в търговски дружества, които по занятие извършват железопътен превоз.

Чл. 11. Органи на управление на НК "ЖИ" са:

1. министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията;

2. управителният съвет;

3. генералният директор.

Чл. 12. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията провежда общата транспортна политика на държавата в областта на изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура и осъществява дадените му с този закон правомощия, свързани с дейността на НК "ЖИ".

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2009 г.) Управителният съвет се състои от трима членове, които се назначават от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за срок до 5 години.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията сключва договор за управление с всеки от членовете на управителния съвет.

(3) Членовете на управителния съвет не могат да извършват от свое или от чуждо име конкурентна дейност, да бъдат в договорни отношения с други предприятия, дружества и сдружения със сходен предмет на дейност.

(4) Не може да бъде член на управителния съвет лице, което е осъждано за престъпление от общ характер или е съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен включително с друг член на органите на управление на НК "ЖИ".

Чл. 14. (1) Управителният съвет заседава най-малко веднъж на 2 месеца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 81 от 2009 г.) Управителният съвет може да приема решения, ако присъстват най-малко половината от членовете му лично или представлявани от друг член на съвета. Никой присъстващ член не може да представлява повече от един отсъстващ. За представляването е необходимо изрично пълномощно за всеки конкретен случай.

(3) Решенията се приемат с явно гласуване и с обикновено мнозинство.

(4) (Нова - ДВ, бр. 81 от 2009 г.) Управителният съвет може да взема решения и неприсъствено, ако всички членове са заявили писмено съгласието си за решението.

Чл. 15. Управителният съвет:

1. избира измежду членовете си председател и заместник-председател;

2. изработва и предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за утвърждаване правилник за устройството и дейността на компанията;

3. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г., бр. 22 от 2009 г.) по предложение на генералния директор след проведен конкурс назначава и освобождава заместник-генералните директори и главния ревизор по безопасността;

4. приема годишния счетоводен отчет;

5. предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията да разрешава за всеки отделен случай участието на компанията в търговски и неперсонифицирани дружества и в международни организации;

6. предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията да предприеме действия по реда на чл. 6 от Закона за държавната собственост;

7. упражнява правата по притежаваните от компанията дялове и акции от търговски дружества;

8. взема решения за продажба или за ликвидация на дълготрайни материални активи, за учредяване на вещни права и за отдаване под наем на движими или недвижими вещи, взема решения по чл. 49, ал. 2 от Закона за държавната собственост за продажба на жилищата, управлявани от компанията, и за отдаването им под наем;

9. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) приема проект на годишна програма за изграждане, поддържане, ремонт и експлоатация на железопътната инфраструктура и я предлага на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за утвърждаване;

10. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) приема бизнес план за дейността на компанията за следващата година;

11. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) изпълнява други функции, възложени му от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, свързани с управлението на железопътната инфраструктура, в съответствие с разпоредбите на действащото законодателство.

Чл. 16. Председателят на управителния съвет, а в негово отсъствие заместник-председателят, организира и ръководи заседанията на управителния съвет и контролира

изпълнението на неговите решения.

Чл. 17. (1) Член на управителния съвет може да бъде освободен преди изтичане на срока на договора за управление при нарушаване разпоредбите на закона, при неизпълнение на икономическите показатели или на други условия, предвидени в този договор.

(2) Член на управителния съвет се освобождава с акт на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) Договорът за управление с член на управителния съвет се прекратява преди изтичане на срока на действието му:

1. когато лицето не отговаря на изискванията на чл. 13, ал. 3 и 4;
2. когато нарушава или не изпълнява условията, предвидени в закона или в договора за управление;
3. когато е подадена писмена молба за освобождаване;
4. по решение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията с едномесечно предизвестие.

(4) В случаите по ал. 1 - 3 или при смърт на член на управителния съвет министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията назначава нов член за срок до края на първоначалния мандат и сключва с него договор.

Чл. 18. Членовете на управителния съвет са длъжни да пазят търговската тайна и търговския престиж на НК "ЖИ".

Чл. 19. (1) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията назначава генералния директор за срок до 5 години, който по право е член на управителния съвет.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията сключва с генералния директор договор за управление за срок до 5 години.

Чл. 20. (1) Генералният директор:

1. организира, ръководи и контролира цялостната дейност на НК "ЖИ";
2. сключва договори за извършване на предоставяните от и за компанията услуги;
3. назначава и уволнява работниците и служителите в НК "ЖИ";
4. представлява компанията пред съдилищата, пред държавните органи и пред трети лица в страната и в чужбина;
5. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) изготвя проект на годишна програма за изграждане, поддържане, ремонт и експлоатация на железопътната инфраструктура;

6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) утвърждава графика за движение на влаковете, включително оперативните промени в него;

7. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) одобрява вътрешните правила и процедури на компанията за функциониране и управление на дейностите;

8. (предишна т. 5, изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) се отчита за своята дейност пред управителния съвет и пред министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(2) Генералният директор може да делегира някои от правомощията си по ал. 1, т. 2 - 4 на други длъжностни лица от компанията по решение на управителния съвет.

Чл. 21. Генералният директор се освобождава преди изтичането на срока на договора за управление от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията в случаите по чл. 17, ал. 3.

Чл. 22. (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Национална компания "Железопътна инфраструктура" носи отговорност за имуществените и неимуществените вреди, причинени на превозвачите или на трети лица, в случаите, когато се установи, че причина за това е неизправността на обектите на железопътната инфраструктура.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Национална компания "Железопътна инфраструктура" изготвя ежегодно доклад за фактичестото състояние на железопътната инфраструктура, съдържащ параметрите за експлоатация, параметрите на съоръженията по нея, включително защитните съоръжения, информация за условията за достъп до нея, приложимите такси, принципите и критериите за разпределение на капацитетите, ограниченията при ползването на инфраструктурата, сроковете, процедурите за подаване на заявките за получаване на капацитети и други.

(2) Когато за обект на железопътната инфраструктура е предоставена концесия, концесионерът предоставя необходимата информация по ал. 1 на НК "ЖИ".

(3) Национална компания "Железопътна инфраструктура" предоставя на превозвачите и на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" информация за състоянието на железопътната инфраструктура.

Чл. 24. Национална компания "Железопътна инфраструктура" може да сключва с управителите на инфраструктурата в други държави споразумения, уреждащи административни, технически и други въпроси, свързани с достъпа до инфраструктурата за извършване на транзитни превози, в съответствие с международните договори, по които Република България е страна.

Раздел II

Изграждане, поддържане, развитие и експлоатация на железопътната инфраструктура

Чл. 25. (1) Държавата участва във финансирането на дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура, включително в създаването, съхраняването и поддържането на мощности и материални средства за осъществяване на отбранително- мобилизационни мероприятия на страната. Размерът на финансирането се определя в рамките на дългосрочен договор между държавата, представлявана от министъра на финансите и от министъра на транспорта,

информационните технологии и съобщенията, от една страна, и НК "ЖИ", от друга страна.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Когато управител на инфраструктурата е концесионер, за него се прилагат ограниченията по чл. 10, ал. 2 и 3, които действат за НК "ЖИ".

Чл. 26. (1) Финансирането на дейностите по текущото поддържане и експлоатацията на железопътната инфраструктура се извършва от:

1. републиканския бюджет;
2. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 92 от 2006 г.) инфраструктурните такси по чл. 35;
3. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) приходите от търговската дейност на управителя на инфраструктурата;
4. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., отм., бр. 115 от 2004 г.);
5. кредити.

(2) С набраните средства по ал. 1 се осигуряват и разходите за:

1. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, развитие и експлоатация на железопътната инфраструктура;
2. погасяване на получени кредити, включително кредитите, получени от Националната компания "БДЖ" до влизането в сила на закона, в частта им за финансиране на инфраструктурата.

Чл. 27. (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., изм., бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) Министерският съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията приема дългосрочна програма за развитието на железопътния транспорт и на железопътната инфраструктура и нейната безопасна и надеждна експлоатация, включително при бедствия, терористични действия и военни конфликти.

Чл. 28. (1) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията утвърждава годишна програма за изграждането, поддържането, ремонта, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В годишната програма по ал. 1 се предвиждат и условията за осигуряване на дейностите по проучване, проектиране, ръководене на системите за управление и сигурност на движението, за спазване на нормите за експлоатация на железопътната инфраструктура и за организиране на ремонта за възстановяване на отделни елементи от железопътната инфраструктура след стихийни бедствия и производствени аварии, както и за изпълнението на утвърдената програма.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Годишната програма по ал. 1 е неразделна част от дългосрочния договор по чл. 25, ал. 1 и се утвърждава не по-късно от края на месец

октомври на предходната година.

Чл. 29. (1) Категоризацията на железопътните линии, включени в железопътната инфраструктура, закриването на отделни линии или участъци от линии се извършват при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Министерът на транспорта, информационните технологии и съобщенията определя с наредби:

1. дейностите по управление на безопасността в железопътния транспорт;
2. условията за използването и достъпа до инфраструктурата;
3. работното време на ръководния и изпълнителския персонал, зает с осигуряване на превозите на пътници и товари.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) С наредбата по ал. 2, т. 1 министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията:

1. осигурява хармонизирането с регулаторните структури по безопасността в Европейския съюз;
2. определя отговорностите между участниците в железопътната система по отношение на безопасността на превозите;
3. регламентира общите цели, правилата, критериите, методите, показателите, процедурите и оценките за безопасност;
4. регламентира функциите и правата във връзка с безопасността и разследването;
5. определя общите принципи за управление, регулиране и контрол върху безопасността в железопътния транспорт;
6. определя обхвата на дейностите в системите за управление на безопасността;
7. определя изискванията към кандидатите за получаване на удостоверение за безопасност;
8. категоризира произшествията и инцидентите в железопътния транспорт;
9. определя реда за разследване на произшествията и инцидентите;
10. определя отговорностите и задълженията при разследването.

Чл. 30. (1) Проектирането и строителството на железопътни линии, железопътни гари и други обекти и съоръжения от железопътната инфраструктура, както и на железопътните прелези се извършват при условия и по ред, определени в наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) В железопътните гари се извършват дейностите по приемане, изпращане, престой и преработка на влаковете, по осигуряването на превоза на пътници и товари, както и други технологични операции, свързани с експлоатацията на железопътната инфраструктура и превозната работа.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., отм., бр. 92 от 2006 г.).

(4) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) Управлението на влаковата работа в железопътната инфраструктура се осъществява от управителя на инфраструктурата.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 108 от 2006 г.) Поддържането и експлоатацията на железопътните прелези се извършват при условия и ред, определени от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, и се финансират от републиканския бюджет в рамките на субсидията за НК "ЖИ".

Чл. 30а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Управителят на инфраструктурата разпределя електрическата енергия за влакови нужди по електрифицираните железопътни линии.

Раздел III

Използване на железопътната инфраструктура

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Използването на железопътната инфраструктура се извършва от лицензирани железопътни превозвачи, които притежават удостоверение за безопасност.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Всички железопътни превозвачи, които притежават лицензия за железопътни превози и удостоверение за безопасност, имат право на равнопоставен достъп до железопътната инфраструктура при условията, предвидени в този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Международни железопътни обединения имат право на достъп до железопътната инфраструктура, включително право на транзитно преминаване, когато поне един от железопътните превозвачи е лицензиран по този закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Международни железопътни обединения, в които не участва български превозвач, имат право на транзитно преминаване по железопътната инфраструктура за извършване на международни превози в случаите, когато превозите се извършват между държави - членки на Европейския съюз, в които са лицензирани превозвачите, участващи в обединението.

Чл. 32. (1) (Предишен текст на чл. 32 - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 92 от 2006 г.) Управителят на инфраструктурата разпределя капацитета на железопътната инфраструктура като предоставя достъп до инфраструктурата с приоритет за:

1. превози, които се предоставят в изпълнение на задължения за извършване на обществени превозни услуги;

2. услуги, които се предоставят в отделни елементи от железопътната инфраструктура, построени или развити за извършване на специфични дейности (по специализирани високоскоростни отсечки, товарни линии и други);

3. (нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) транзитните железопътни превози и превозите в комбинирано съобщение транзит през Република България и превозите в международно съобщение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм., бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) В условия на бедствия приоритетът в разпределението на капацитета на железопътната инфраструктура се определя от Изпълнителната агенция "Железопътна администрация".

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Железопътните превозвачи не могат да преотстъпват предоставения им капацитет.

Чл. 33. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Взаимоотношенията между управителя на железопътната инфраструктура и превозвача във връзка с достъпа до инфраструктурата се уреждат с писмен договор за достъп и използване на железопътната инфраструктура.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г., изм., бр. 22 от 2009 г.) Договорът за достъп и използване на железопътната инфраструктура се сключва при спазване на организацията на движение и се актуализира ежегодно в съответствие с приетия график за движение на влаковете в срок до влизането в сила на графика.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Договорът за достъп и използване на инфраструктурата се сключва в срок до 6 месеца от издаването на лицензията на превозвача.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В процеса на договаряне, когато превозвачът прецени, че се засяга правото му на достъп, той може да подаде жалба до Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 34. (1) (Предишен текст на чл. 34, изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При отнемане на лицензията за железопътни превози договорът по чл. 33, ал. 1 се прекратява.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При прекратяване на договора на друго основание превозвачът е длъжен да прекрати дейността, за която му е издадена лицензията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В случаите по ал. 2 в срок 6 месеца от датата на прекратяване на договора превозвачът може да сключи нов договор за достъп и използване на железопътната инфраструктура.

Чл. 35. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Превозвачите заплащат инфраструктурни такси на управителя на железопътната инфраструктура за използването ѝ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Границите на размера на таксите се определят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Управителят на железопътната инфраструктура определя размера на инфраструктурните такси в границите по ал. 2 при условия и по ред, определени от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 36. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Забранява се преграждането или блокирането с превозни средства, подвижен железопътен състав, хора или по друг начин на елементи или обекти на железопътната инфраструктура, предназначени за осъществяване на железопътни превози на пътници или товари.

Глава трета

ЖЕЛЕЗОПЪТНИ ПРЕВОЗИ НА ПЪТНИЦИ И ТОВАРИ. ЖЕЛЕЗОПЪТНИ ПРЕВОЗВАЧИ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.)

Раздел I

Лицензиране

Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензия за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари се издава от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от упълномощено от него длъжностно лице.

(2) Лицензията по ал. 1 е поименна и не подлежи на преотстъпване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензията е безсрочна и на всеки 5 години се преразглежда за установяване спазването на изискванията по чл. 38. Лицензията се преразглежда и в случаите на преобразуване на железопътния превозвач или при промяна в собственика му. До приключване на преразглеждането лицензията запазва своето действие.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Когато при преразглеждането на лицензията бъде установено, че превозвачът не отговаря на изискванията за издаването ѝ, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощеното от него длъжностно лице дава писмени предписания и определя срок за отстраняване на нередовностите. При неотстраняване на нередовностите в посочения срок лицензията се отнема.

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензията за извършване на железопътни превози на пътници предоставя правото да се превозват пътници, техният ръчен багаж, багажни пратки и колетни пратки.

(6) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензията за извършване на железопътни превози на товари предоставя правото да се превозват товари.

(7) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицата, които кандидатстват за получаване на лицензия по ал. 1, подават до Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" писмено заявление, към което прилагат необходимите документи, определени в наредбата по чл. 40.

(8) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Когато при преобразуване или промяна на собственика на железопътния превозвач правоприменикът кандидатства за нова лицензия, той може да получи временна лицензия за осъществяване на железопътни превози до произнасянето на лицензиращия орган със срок на валидност до 6 месеца, при условие че не са застрашени сигурността и безопасността на железопътния превоз.

(9) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При подаване на документите за издаване на лицензията, както и за преразглеждането ѝ, се събира такса в размер, определен от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 38. (1) (Предишен текст на чл. 38 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензия се издава в случаите, когато кандидатът е:

1. с добра репутация;
2. финансово стабилен;
3. професионално компетентен;

4. има финансова възможност и декларира готовност да застрахова гражданската си отговорност спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и трети лица в съответствие с действащото законодателство.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Кандидатът трябва да отговаря и на следните условия:

1. да е търговец, чийто основен предмет на дейност е извършването на железопътен превоз на пътници и/или товари във вътрешно и/или международно съобщение;

2. да разполага с материална база, необходима за осъществяване на превозите; материалната база може да включва вагони, ремонтни съоръжения, съоръжения за подготовка на подвижния състав за влакова работа и други и служи за доказване на финансовата стабилност на превозвача;

3. да има осигурена локомотивна тяга, която включва локомотив или електрически мотрисен влак (ЕМВ) и персонал за управление на движението им.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изискването за притежаване на лицензия по чл. 37, ал. 1 не се прилага за лице, което осигурява или отдава под наем локомотиви, ЕМВ и/или вагони на други лица, които извършват железопътен превоз, но отговаря предлаганият подвижен състав да има сертификати за безопасност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При договори за лизинг изискването за притежаване на лицензия не се прилага за лизингополучателя на локомотиви, ЕМВ и/или вагони, който ги предоставя на други лица, извършващи железопътен превоз. Лизингополучателят отговаря предлаганият подвижен състав да има сертификати за безопасност.

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) На лицензиране подлежи и лице, което осигурява само локомотивна тяга.

Чл. 39. (1) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2005 г., бр. 62 от 2006 г., изм., бр. 92 от 2006 г., бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията съгласувано с министъра на образованието, младежта и науката определя с наредба изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за дейностите, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт, за признаване на такава правоспособност, придобита в държава - членка на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, в Швейцария и в трети държави, и определя реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията съгласувано с министъра на здравеопазването определя с наредба изискванията към персонала, който осъществява превозите на пътници и товари и съпътстващите ги дейности, включително за медицинската и психологическата им годност, условията и реда за провеждане на предпътните (предсменни) медицински прегледи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В наредбата по ал. 1 се посочват изискванията за обхвата и обема на изучавания материал при обучение за придобиване на правоспособност, както и продължителността на практическото обучение. Обучаващите организации съобразяват програмите за обучение за придобиване на правоспособност с изискванията, определени в наредбата по ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Списък на длъжностите, свързани с безопасността на превозите, се изготвя от работодателя и се утвърждава от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" съобразно извършваните дейности, за които се изисква правоспособност.

Чл. 40. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията определя с наредба условията и реда за лицензиране на превозвачите.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Превозвачът е длъжен да започне дейността си в 6-месечен срок от получаване на лицензията.

(2) При подаване на заявление за получаване на лицензия кандидатът може да поиска определяне на по-дълъг срок от определения в ал. 1, като мотивира в искането си спецификите на предоставяните от него услуги.

Чл. 42. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензията се отнема и правата, произтичащи от нея, се прекратяват:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) по решение на лицензиращия орган, когато:

а) са констатирани нарушения на разпоредбите на закона, свързани с безопасността на движението и сигурността на превозите, или лицензията е издадена въз основа на неистински документи или на документи с невярно съдържание;

б) (доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) лицето престане да отговаря на условията по чл. 38, ал.

1 и 2;

в) има влязло в сила съдебно решение за обявяване на притежателя на лицензията в несъстоятелност;

г) не е сключен договор за застраховане отговорността на превозвача спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и третите лица;

д) (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) в 6-месечен срок от издаването на лицензията не бъде сключен договор за достъп и използване на инфраструктурата;

е) (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) в 6-месечен срок от издаването на лицензията или в срока по чл. 41, ал. 2 превозвачът не започне дейността си или в течение на 6 месеца е преустановил дейността си;

ж) (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) в случаите по чл. 37, ал. 4 нередовностите не бъдат отстранени в срок;

з) (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) в случаите по чл. 118, ал. 2 нарушенията не бъдат отстранени в срок;

2. по молба на притежателя на лицензията;

3. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) с прекратяване на дейността на притежателя на лицензията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Прекратяването на договора за достъп и използване на инфраструктурата преди изтичането на срока, за който е сключен, поради отнемане на лицензията в случаите по ал. 1, т. 1, се счита за прекратяване по вина на превозвача.

(3) Договорът за достъп и използване на инфраструктурата се прекратява от датата на отнемане на лицензията.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Когато се установи, че превозвачът не отговаря на изискванията за финансова стабилност, но докаже, че е предприел мерки за възстановяване на финансовата си стабилност, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощеното от него длъжностно лице отнема лицензията за определен срок и може да издаде временна лицензия със срок на валидност до 6 месеца, при условие че не са застрашени сигурността и безопасността на железопътния превоз.

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Железопътни превозвачи, притежаващи лиценз за извършване на железопътни превози, издаден в държава - членка на Европейския съюз, могат да осъществяват железопътни превози на територията на Република България, като имат право на достъп до железопътната инфраструктура при условията на действащото в Република България законодателство.

(2) Превозвачи, лицензирани от чужди железопътни администрации извън случаите по ал. 1, могат да извършват железопътни превози по железопътната инфраструктура, ако това е уговорено в международните договори, по които Република България е страна.

(3) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Извън случаите по ал. 1 и 2 чужди превозвачи могат да извършват железопътни превози по железопътната инфраструктура, ако това е уговорено в международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 44. Отказът да се издаде лицензия и отнемането ѝ подлежат на обжалване пред Върховния административен съд.

Раздел II

Издаване на сертификат за безопасност

Чл. 45. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Дейностите по проверка на техническата изправност на возилата и железопътната техника за осигуряване на безопасна експлоатация по инфраструктурата се осъществяват от лица, получили лицензия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензиите по ал. 1 се издават от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от упълномощено от него длъжностно лице, безсрочни са и се преразглеждат на всеки 5 години, както и при преобразуване на притежателя на лицензията или при промяна в собственика му.

(3) Лицензиите са поименни и не подлежат на преотстъпване.

(4) За издаване на лицензиите се събира такса в размер, определен от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицата, които кандидатстват за получаване на лицензия за извършване на проверка на техническата изправност на возилата и железопътната техника за осигуряване на безопасна експлоатация по инфраструктурата, трябва да:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) са създадени от Министерския съвет или от друг държавен орган или да са търговци;

2. разполагат с квалифицирани специалисти;

3. разполагат с помещения, условия и технически средства, подходящи за извършване на дейността;

4. не извършват ремонти на возилата, които ще проверяват;

5. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) не са железопътни превозвачи, както и железопътен превозвач да не участва пряко в управлението или капитала им;

6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) имат документ (сертификат) за акредитация, издаден

от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" или от чуждестранен орган за акредитация, който е страна по споразумение за взаимно признаване в организация, на която е член Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация";

7. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) отговарят и на други условия, определени в наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(6) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицата, които кандидатстват за получаване на лицензия за извършване на проверка на техническата изправност на возилата и железопътната техника за осигуряване на безопасна експлоатация по инфраструктурата, подават писмено заявление до Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", към което прилагат документите, определени в наредбата по чл. 46, ал. 3.

Чл. 46. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензираните лица по чл. 45 удостоверяват годността на возилата и железопътната техника на железопътните превозвачи и на управителя на инфраструктурата за безопасна експлоатация по инфраструктурата със сертификата за безопасност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Сертификатът за безопасност се издава за движение по железопътната инфраструктура, като возилата и железопътната техника, за които е издаден, ежегодно подлежат на проверка от органите или лицата, отговарящи за безопасността на превозвача, съответно на управителя на инфраструктурата.

(3) Условията и редът за издаване на лицензиите за дейностите по чл. 45, ал. 1 и изискванията за издаване на сертификата за безопасност се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лицензията се отнема и правата, произтичащи от нея, се прекратяват:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) по решение на лицензиращия орган, когато:

а) са констатирани нарушения на разпоредбите на закона, свързани с безопасността на движението и сигурността на превозите, или лицензията е издадена въз основа на неистински документи или на документи с невярно съдържание;

б) лицето престане да отговаря на условията по чл. 45, ал. 5;

в) има влязло в сила съдебно решение за обявяване на притежателя на лицензията в несъстоятелност;

2. когато е подадена молба от нейния притежател;

3. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) когато се прекратява дейността на притежателя на лицензията;

4. (отм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.).

Чл. 47. Отказът да се издаде лицензия по чл. 45 и отнемането ѝ подлежат на

обжалване пред Върховния административен съд.

Раздел III

Железопътни превозвачи

Чл. 48. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Железопътните превозвачи са търговци, лицензирани за извършване на железопътни превози.

(2) Превозвачите самостоятелно определят своя бизнесплан, своите инвестиционни и финансови програми, както и начините на изпълнението им съобразно условията на пазара.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Служителите на превозвачите, осъществяващи служебните си задължения в железопътните гари, са длъжни да спазват нарежданията на определеното от управителя на инфраструктурата длъжностно лице в гарата, което следи за правилното използване на возилата и техническите средства за осигуряване безопасността на движението и за нередности по устройствата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Железопътните превозвачи могат да участват в международни железопътни обединения.

Чл. 49. (1) Превозвачите, които предоставят транспортни услуги за превоз на пътници и товари, изпълняват превозите, ако:

1. превозът е възможен с железопътни транспортни средства;

2. превозът не е възпрепятстван от причини, които превозвачите не могат да избегнат или да отстранят.

(2) Превозвачите обявяват на видно място и по подходящ начин лицензиите и разписанията си, включително ограниченията при използването на някои влакове или класи пътнически вагони, цените и тарифите за предоставяните железопътни услуги.

(3) В случай, че превозът се извършва последователно от няколко превозвачи, те осигуряват експедиране при превоза на пътници и товари и могат да предлагат общи условия и цени за превоз.

(4) Превозвачите могат да координират дейността си, включително по разработване на вътрешни правила за функциониране на превозната дейност с националните и международните браншови асоциации и сдружения в железопътния транспорт.

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) За гарантиране на качествено обслужване при превоз на пътници и товари по отношение на съществените изисквания за техническа съвместимост на телематичните приложения превозвачите осигуряват:

1. максимален обмен на данни между тях, с изключение на конфиденциална търговска информация;

2. лесен достъп на потребителите, техните организации и на други заинтересовани

лица до данните по т. 1.

Чл. 50. (1) В кабината на локомотива по време на движение трябва да има следните документи:

1. заверено копие от лицензията на превозвача;
2. удостоверение за правоспособност на персонала;
3. сертификат за безопасност;
4. пътен лист на локомотива;
5. удостоверение за спирачната маса на влака;
6. бордови дневник на локомотива;
7. разписание на влака.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията с наредба може да определя и други документи, които трябва да се намират на борда.

Чл. 51. В случай на предприемане на действията, предвидени в глава трета от Закона за уреждане на колективните трудови спорове, работниците и техните работодатели - превозвачи, са длъжни да осигурят задоволително транспортно обслужване на населението, но не по-малко от 50 на сто от обема на превозите преди предприемането на тези действия.

Раздел IV

Задължения за извършване на обществени превозни услуги

Чл. 52. Размерът на средствата за компенсиране на намалените приходи (от безплатните и с намалени цени пътувания на учащи се, възрастни граждани, многодетни майки, инвалиди, ветерани от войните или други лица, определени с акт на Министерския съвет) на превозвачите, които са сключили договор за обществена превозна услуга и прилагат пътнически тарифи в интерес на една или няколко социални категории лица, се определя със Закона за държавния бюджет за съответната година.

Чл. 53. Задължение за извършване на обществена превозна услуга се изпълнява въз основа на договор за поемане на задължение за обществена превозна услуга, който има за цел постигане на определено равнище в транспортното обслужване и цени за даден вид транспортни услуги.

Чл. 54. (1) Задълженията за извършване на обществени превозни услуги включват следните елементи:

1. задължение за експлоатация;
2. задължение за превоз;
3. тарифно задължение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) Задълженията за извършване на обществени превозни услуги се възлагат чрез дългосрочен договор, сключен между министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и съответния превозвач, въз основа на решение на Министерския съвет за възлагане на обществена превозна услуга. Договорът се сключва за срок до 15 години, под условие, че превозвачът ще поддържа валидна лицензия, и се актуализира ежегодно.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2006 г.) Договорът по ал. 2 се възлага по реда на Закона за обществените поръчки и в него се определят видовете услуги и редът за тяхното отчитане, периодичността, качеството и обемът на превозите, цените и специалните ценови облекчения и свързаните с тях компенсационни механизми.

(4) (Нова - ДВ, бр. 22 от 2009 г., в сила от 3.12.2009 г.) Възлагането на обществени превозни услуги се извършва при спазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ, L 315/1 от 3 декември 2007 г.).

(5) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2006 г., предишна ал. 4, бр. 22 от 2009 г.) Условието за извършване на обществени превозни услуги се определят с наредба, издадена от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика.

Чл. 55. (1) С решение на общинския съвет могат да се предоставят средства и да се сключват договори с превозвачите за поемане на задължения за обществени превозни услуги.

(2) Други юридически лица също могат да предоставят средства и да сключват договори с превозвачите за поемане на задължения за обществени превозни услуги.

Глава четвърта

КОМБИНИРАН ТРАНСПОРТ

Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Комбинираният транспорт е превоз на товари, при който в транспортната верига се използват най-малко два вида транспорт, както следва:

1. товарният автомобил, ремаркетото или полуремаркетото със или без теглещи единици, сменяеми каросерии или 20- и повече футови контейнери извършва автомобилен превоз в началната или крайната отсечка на пътуването, а останалата част се извършва с железопътен, морски превоз или с превоз по река, като тази отсечка надхвърля 100 км по права линия;

2. между пунктове, където стоките се товарят, и най-близката удобна товарна жп гара за начална отсечка, и между най-близката удобна разтоварна жп гара и пункта за разтоварване в крайната отсечка;

3. в радиус, ненадхвърлящ 150 км по права линия от вътрешното речно или морско пристанище за товарене или разтоварване.

Чл. 57. (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Министерският съвет може да предприема мерки за стимулиране на комбинирания транспорт, включително и намаляване на инфраструктурните такси.

Чл. 58. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията определя с наредба изискванията за комбинирани превози на товари.

Глава пета

ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕВОЗ

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 59. С договора за железопътен превоз превозвачът се задължава да превози до определено място пътници и техните багажи, багажни и други пратки или товари срещу заплащане.

Чл. 60. (1) За осъществяване на превоза между превозвача и пътника се сключва договор за превоз, който съдържа:

1. началната и крайната гара, вида на превоза и маршрута;
2. количеството и вида на превозната услуга;
3. особените изисквания, предявени от пътника;
4. цените и условията за осъществяване на превоза;
5. номера и датата;
6. други условия, предвидени в нормативен акт или в международен договор, по който Република България е страна.

(2) За осъществяване на превоза между превозвача и изпращача (товародателя) се сключва договор за превоз на товари, който съдържа:

1. началната и крайната гара, вида на превоза и маршрута;
2. количеството и вида на превозната услуга;
3. наименованието на товародателя и товарополучателя;
4. особените изисквания, предявени от изпращача;
5. цените и условията за осъществяване на превоза;
6. подписа и печата на превозвача и изпращача или на упълномощено от него лице;

7. други условия, предвидени в нормативен акт или в международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 61. Изпращачът има право да поиска от превозвача спиране на превоза, промяна на предвиденото място за доставка или доставяне на друг получател не по-късно от предаването на екземпляр от товарителницата на получателя. В този случай изпращачът поема всички разноски, свързани с промяната.

Чл. 62. (1) Условията и редът за извършване на превози на пътници и багажи, за изискванията към превозните документи и редът за издаването им се определят в наредба за превоз на пътници и багажи на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(2) Условията и редът за извършване на превози на товари и колетни пратки за изискванията към превозните документи и редът за издаването им се определят в наредба за превоз на товари и колетни пратки с железопътен транспорт на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) Условията и редът за превоз на опасни товари и за назначаването и професионалната квалификация на консултанти по сигурността на превозите на опасни товари, за изискванията към превозните документи и редът за издаването им се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(4) Условията и редът за превоз на военни товари, техника и войски се определят с наредба на министъра на отбраната и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Удостоверение за консултант по сигурността се издава от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" със срок на валидност 5 години след завършен курс на обучение и успешно положен изпит.

(6) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Курсове за обучение за консултанти по сигурността се организират от лица, които са регистрирани в Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(7) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" регистрира лице по ал. 6, което отговаря на следните условия:

1. разполага с материална база да извършва обучението;
2. разполага с обучаващи лица, които притежават квалификация и знания, доказани със съответните документи;
3. разполага с методи и програми за обучение;
4. предлага изпитни варианти;

5. декларира независимост от лицата, наемащи на работа консултанти по безопасност.

(8) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Учебната програма и документацията, свързана с обучението на кандидатите за получаване на удостоверение за завършен курс за консултант по сигурността, се утвърждават от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(9) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Обучението за консултанти по сигурността завършва с полагаането на изпит пред комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 63. При международните превози се използват превозни документи, отговарящи на изискванията на международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 64. При превози, извършени от няколко превозвачи, както и при комбинирани превози, отговорността на отделните участници е солидарна в случаите, когато не може да се установи по чия вина е настъпила вредата.

Чл. 65. Превозвачът е длъжен да застрахова отговорността си спрямо пътниците и багажите, товарите и трети лица.

Раздел II

Договор за превоз на пътници

Чл. 66. С договора за превоз на пътници превозвачът се задължава да превози до определено място пътниците и техните багажи с железопътен транспорт, а пътникът поема задължение да заплати превозната цена.

Чл. 67. (1) При превоз на пътници превозвачът е длъжен да издава индивидуален или колективен билет.

(2) Действителността на договора за превоз на пътници не зависи от издаването, редовността или изгубването на билета.

Чл. 68. (1) При превоз на багаж превозвачът задължително издава багажна разписка.

(2) Багажната разписка установява количеството, вида и местоназначението на багажите, които се предават на превозвача.

Чл. 69. При превоз на превозни средства превозвачът издава превозна разписка и я предава на пътника. Превозната разписка може да бъде неразделна част от превозния документ на пътника.

Чл. 70. До доказване на противното превозните документи по чл. 67, 68 и 69 служат като доказателство за сключването и съдържанието на превозния договор.

Чл. 71. Върху билета се посочват наименованието и адресът на превозвача. Когато багажната разписка не е комбинирана с билет, тя трябва да съдържа името и адреса на превозвача.

Чл. 72. (1) Договорът за превоз на пътници се счита за сключен от момента на получаване на билета или друг превозен документ.

(2) В случаите, когато билетът не е поименен, той може да се преотстъпва, докато превозът не е започнал.

Чл. 73. (1) Превозвачът предава багажите на приносителя на багажната разписка. При непредставяне на багажната разписка превозвачът не е длъжен да предаде багажа, покрит

от този документ, освен ако са налице достатъчно доказателства за неговата принадлежност.

(2) Непотърсените багажи се депозират и се съхраняват с грижата на добър търговец от превозвача или от трето лице за сметка на пътника в срок 30 дни.

Раздел III

Отговорност на превозвача и на пътника при договор за превоз на пътници

Чл. 74. Превозвачът отговаря за живота и за всяко телесно или психическо увреждане на пътника, причинено по време на превоза, когато пътникът се е намирал в превозното средство или се е качвал, или е слизал от него, както и при товаренето и разтоварването на багажите.

Чл. 75. Превозвачът се освобождава от отговорност за причинените вреди, ако увреждането по чл. 74 се дължи на:

1. непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, възникнало след сключването на договора, което превозвачът, въпреки проявената грижа според особеностите на случая, не е могъл да избегне и чиито последици не е могъл да предотврати;

2. грешка или поведение на пътника, които не отговарят на обичайното поведение на пътниците;

3. поведението на трето лице, което превозвачът, въпреки проявената грижа според особеностите на случая, не е могъл да избегне и чиито последици не е могъл да предотврати; не се счита за трето лице всяко друго предприятие, което използва железопътната инфраструктура. В този случай правото на обратен (регресен) иск не се накърнява.

Чл. 76. Превозвачът не се освобождава от отговорност за вредите, причинени поради физическите или умствените недостатъци на лицата, изпълняващи определени функции по превоза, дефектите или състоянието и функционирането на превозното средство.

Чл. 77. Когато превозът е предмет само на един превозен договор, но е извършен от последователни превозвачи, отговорен в случай на смърт или на телесна повреда на пътниците е превозвачът, който съгласно превозния договор е извършил услугата по време на настъпването на смъртта или телесната повреда. Когато тази услуга е извършена от заместващ превозвач, двамата превозвачи отговарят солидарно.

Чл. 78. (1) Пътник, който не може да представи валиден билет, заплаща на превозвача стойността на билета за съответното разстояние, увеличена с добавка.

(2) Пътник, който откаже да заплати незабавно превозната цена и добавката по ал. 1, може да бъде отстранен от превоз. Отстраненият пътник не може да изисква неговият багаж, предаден за превоз, да му бъде предаден в друга гара, освен заявената от него крайна гара.

Раздел IV

Договор за превоз на товари

Чл. 79. С договора за железопътен превоз на товари превозвачът се задължава срещу

заплащане да превози товара до определено местоназначение и да го предаде на получателя му.

Чл. 80. Договорът за превоз на товари се счита за сключен от момента, в който отправната гара, след като приеме товара за превоз, оформи и подпечата с датния гаров печат превозния документ и предаде на изпращача екземпляр от него.

Чл. 81. (1) Договорът за железопътен превоз на товари се доказва с товарителница.

(2) Действителността на договора за превоз не зависи от издаването, редовността или изгубването на товарителницата.

Чл. 82. Товарът се счита приет за превоз от момента, когато отправната гара го приеме заедно с товарителницата. Датата на приемане на товара за превоз се удостоверява с полагане на датния гаров печат върху товарителницата.

Чл. 83. (1) Товарителницата се съставя и се подписва от изпращача или от упълномощено от него лице. В товарителницата може да се посочва само един получател - физическо или юридическо лице.

(2) За всяка пратка се изготвя товарителница.

(3) Една и съща товарителница може да се отнася до натоварването само на един вагон, освен ако има друго споразумение между изпращача и превозвача.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) Едновременно с товарителницата изпращачът предава на превозвача всички документи, изисквани от органите за държавен здравен контрол, митническите и други органи за този превоз.

Чл. 84. (1) Товарителницата трябва да съдържа следните данни:

1. място и дата на изготвянето ѝ;
2. име и адрес на изпращача;
3. име и адрес на превозвача, който е сключил договора;
4. име и адрес на лицето, на което е предаден товарът, ако то не съвпада с лицето по т. 3;
5. място и дата на приемане на товара;
6. място за доставяне;
7. име и адрес на получателя;
8. брутна маса на стоката;
9. естество на товара и начин на опаковане, а за опасните товари - и наименованието, предвидено в Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари RID (Конвенция за международни железопътни превози COTIF) или Правилника за превоз на опасни товари - Приложение № 2 към Съглашението за международно железопътно

сточно съобщение - СМГС, от 1951 г.;

10. брой на колетите и специалните знаци и номер за идентифицирането на дребните пратки;

11. номер на вагона - при превоз на вагонни пратки;

12. номер на жп возилото, движещо се на собствени колела;

13. категория, номер или други характеристики, необходими за идентифициране на товарите, в случаи на превоз на единици за интермодален транспорт;

14. подробно изброяване на документите по чл. 83, ал. 4;

15. превозни разноски (превозни цени, допълнителни такси, митнически такси и други разноски), възникнали от момента на сключването на договора до момента на доставката, които трябва да бъдат заплатени от получателя;

16. запис, че международният превоз е подчинен на разпоредбите на Единните правила за международен железопътен превоз на стоки СИМ (Притурка "Б" към Конвенцията за международни железопътни превози - COTIF) или на СМГС.

(2) Страните могат да вписват в товарителницата данни относно маршрута, договорения срок, обявената стойност на товара, записи на изпращача и други данни.

Чл. 85. Изпращачът дължи обезщетение за всички вреди, понесени от превозвача или от трети лица поради неверни, неточни или непълни данни, вписани в товарителницата, или ако е пропуснал да направи предписаните от RID или от Приложение № 2 към СМГС записи.

Чл. 86. (1) Разноските (превозни цени, допълнителни такси, митнически и други разноски), възникнали след сключването на договора до доставката, се заплащат от изпращача, ако не е уговорено друго между изпращача и превозвача.

(2) Когато по силата на изрична уговорка между изпращача и превозвача разноските са за сметка на получателя и получателят не е освободил товара, изпращачът е задължен да заплати разноските.

Чл. 87. (1) Товарителницата е доказателство до доказване на противното за сключването и условията на превозния договор, както и за получаването на товара от превозвача.

(2) Когато натоварването е извършено от превозвача, товарителницата е доказателство до доказване на противното за състоянието на товара и опаковката му или ако няма запис - за доброто видимо състояние при приемането на товара и за точността на данните в товарителницата.

(3) Когато натоварването е извършено от изпращача, товарителницата е доказателство до доказване на противното за състоянието и опаковката на товара, или при липса на запис - за доброто видимо състояние на стоката, само в случай, че превозвачът е проверил товара

и е вписал в товарителницата резултатите от тази проверка.

(4) В случаите по ал. 3 товарителницата може да съдържа мотивираните възражения, че превозвачът няма необходимите средства да провери дали пратката отговаря на данните в товарителницата.

Чл. 88. (1) Превозвачът и изпращачът уговарят чие задължение е натоварването и разтоварването на стоката. При липса на уговорка натоварването и разтоварването се извършват:

1. за багажните и колетните пратки - от превозвача;

2. за вагонните пратки: натоварването - от изпращача, а разтоварването - от получателя след доставката.

(2) Превозите на специалните приспособления по вагоните при превоз на товари с особени изисквания, поради естеството, вида, размерите и теглото на товара, са за сметка на изпращача.

(3) Изпращачът е отговорен за всички последствия от неправилно натоварване, извършено от него, липса или дефект в опаковката, освен ако дефектът е бил видим или известен на превозвача.

Чл. 89. Условието за превоз на специфични товари, на товари без опаковка или на товари, изискващи особена опаковка, се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 90. Превозите на опасни товари при комбинираните превози се извършват съгласно изискванията на Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID) и Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR).

Чл. 91. (1) Превозвачът е длъжен да достави товара в местоназначението в срока, предвиден в договора.

(2) Срокът за доставка започва да тече от началото на денонощието, което следва деня, през който пратката е приета за превоз в отправната гара.

(3) Срокът за доставка се счита спазен, ако преди изтичането му вагонът е бил подаден на получателя за разтоварване или е разтоварен от превозвача в получаващата гара.

(4) Сроковете за доставка не текат по време на отстраняване на последиците от природни бедствия и катастрофи. Срокът се счита за продължен с продължителността на престоя, наложен не по вина на превозвача.

(5) Срокът за доставка спира да тече през почивните дни и официалните празници.

(6) Максималният срок за изпращане на вагонните пратки е 12 часа, а за дребните пратки - 24 часа.

(7) При липса на уговорка между страните срокът за доставяне на вагонните пратки е 24 часа за всеки започнати 400 км, а за дребните пратки - 24 часа за всеки започнати 200 км.

Чл. 92. Договорът за превоз на товари се счита за изпълнен от момента, в който получателят или упълномощено от него лице - след доставка на товара - е получил срещу подпис превозния документ (товарителницата), подпечатан с датния гаров печат.

Раздел V

Отговорност на превозвача при превоз на товари

Чл. 93. (1) Превозвачът носи отговорност за опазването на товара от момента на приемането му за превоз до предаването му на получателя или на съхранение.

(2) Превозвачът отговаря за вредите, причинени от пълна или частична липса или повреда на товара, както и за неспазване срока на доставката му.

Чл. 94. (1) Превозвачът не носи отговорност, когато липсата или повредата се дължи на грешка на изпращача или получателя или на тяхно разпореждане, на присъщ недостатък на товара или на явно неподходяща опаковка, ако изпращачът или получателят е дал съгласие по чл. 370, ал. 3 от Търговския закон, или на непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, възникнало след сключването на договора, което превозвачът не е могъл да избегне или последиците от което не е могъл да предотврати.

(2) Действията и бездействията на НК "ЖИ" не се считат за обстоятелство, което превозвачът не е могъл да предотврати.

(3) За да се освободи от отговорност по ал. 1, превозвачът не може да се позовава на недостатъци на превозното средство, с което се извършва превозът, и на лицата, изпълняващи функции, свързани с превоза.

Чл. 95. (1) Превозвачът е освободен от отговорност, когато липсата или повредата е в резултат на особените рискове, свързани със:

1. превоз в открити вагони, когато това изрично е вписано в товарителницата, с уговорка за вредите, които биха настъпили от влиянието на атмосферните условия;

2. липса или дефект в опаковката;

3. натоварване от изпращача или разтоварване от получателя;

4. естеството на някои товари, изложени на пълно или частично изгубване или авария, като счупване, ръжда, вътрешно спонтанно повреждане, намаляване, дезактивиране и др.;

5. неправилно, неточно или непълно наименоване или номериране на колетите;

6. превоз на живи животни;

7. превоз, който по силата на действащи разпоредби или на изрична уговорка в товарителницата между изпращача и превозвача трябва да бъде извършен с придружител, ако липсата или повредата произтича от риск, който придружителят е следвало да

предотврати.

(2) Смята се, че превозът на товари, завити с мушамы, използвани от изпращача, е превоз в открити вагони по смисъла на ал. 1, т. 1. Превозът на товари в единици за интермодален транспорт или в затворени автомобили не се счита за превоз в открити вагони.

Чл. 96. Тежестта за доказване на обстоятелствата по чл. 94 и 95 е задължение на превозвача.

Чл. 97. Когато международният превоз - предмет само на един превозен договор, е извършен от много последователни превозвачи, всеки превозвач, който поема товара с товарителницата, участва в превозния договор и поема задълженията, произтичащи от него, както и отговаря солидарно с останалите превозвачи за изпълнението на превоза по целия маршрут до доставянето.

Чл. 98. Превозвачът няма задължение да даде гаранции за митни сборове при превоз, внос и транзит на товари под митнически контрол на територията на Република България.

Чл. 99. (1) Товародателят и товарополучателят могат, без да представят други доказателства, да приемат, че товарът е изгубен, когато не е бил доставен в срок 30 дни след изтичането на уговорения срок за доставка.

(2) Страната, която е получила обезщетението за изгубения товар, може да поиска да бъде уведомена писмено, в случай че товарът бъде намерен в течение на една година от датата на изплащане на обезщетението. В този случай клиентът е длъжен да върне изплатеното обезщетение, но запазва правото си на обезщетение от неспазен срок на доставката.

Чл. 100. Превозвачът дължи обезщетение за цялостната или частичната повреда на товара съобразно стойността на обезценяването, но не повече от сумата, която би се получила при цялостна повреда на товара.

Раздел VI

Констативни протоколи, рекламации и давност

Чл. 101. Констативен протокол се съставя в следните случаи:

1. когато са налице обстоятелства, които пораждат отговорност за превозвача;
2. при несъответствие на багажа или товара с наименованието или теглото, с количеството или бройките, посочени в превозния документ;
3. при липса или повреда на багажа или товара;
4. за товар или багаж без превозен документ или за превозен документ без товар или багаж.

Чл. 102. Когато получателят не е поискал съставяне на констативен протокол, смята се, до доказване на противното, че багажът или товарът са предадени в изправност.

Чл. 103. Констативният протокол се съставя в момента на установяване на нередовността, но не след приемането на товара или багажа от получателя. Липсата на товар се установява с констативен протокол, съставен след изтичането на договорения срок за доставка.

Чл. 104. Констативният протокол се съставя от превозвача или от упълномощено от него лице и се подписва от легитимен получател на товара или багажа.

Чл. 105. Право за предявяване на рекламации по превозния договор имат лицата, които имат право на иск срещу превозвача.

Чл. 106. (1) Срокът за предявяване на рекламации за вътрешните превози е шест месеца, а за международните превози - в сроковете, определени в международните договори, по които република България е страна.

(2) В сроковете по ал. 1 се предявяват и исканията на превозвачите до изпращачите, получателите и пътниците за недосъбрани превозни цени и допълнителни такси.

(3) Сроковете по ал. 1 и 2 започват да текат от деня, в който товарите са предадени на получателя, а при липса на товара - от момента на установяване на липсата с констативен протокол.

Чл. 107. (1) Рекламациите се предявяват в писмена форма, като се посочват предметът на рекламацията и размерът на исканата сума. Към рекламацията се прилагат документи, доказващи претенцията.

(2) Рекламацията се предявява пред превозвача или пред упълномощено от него лице.

(3) Ако не е уговорено друго, превозвачът е длъжен да отговори на рекламацията в едномесечен срок.

Чл. 108. При превоз, извършен от двама или повече превозвачи, рекламациите се предявяват пред превозвача, причинил вредата, а във всички останали случаи - до изпращачия или получаващия превозвач. Всички превозвачи отговарят солидарно.

Чл. 109. (1) Право на иск срещу превозвача има изпращачът - до момента, в който получателят освободи товарителницата или приеме товара, а получателят - от момента, в който освободи товарителницата или приеме товара, след като е отхвърлена рекламацията, предявена по реда на чл. 105 - 108.

(2) Правото на иск срещу превозвача се погасява в едногодишен срок, считано от деня, в който товарите са предадени на получателя, а при липса на товара - от момента на установяване на липсата с констативен протокол, в случите, когато се отнася за вътрешни превози. При международни превози сроковете са в съответствие с международните договори, по които Република България е страна.

(3) В случаи на телесна повреда или смърт на пътник искът се предявява в срок три години от деня на увреждането или смъртта или от узнаването за тях.

(4) В сроковете по ал. 2 могат да бъдат предявени и исковете на превозвачите срещу изпращачите, получателите и пътниците за недосъбрани превозни цени и допълнителни такси.

Чл. 110. Давностните срокове по чл. 109 се спират със започване на рекламационното производство и започват да текат отново от деня на получаването на отговора на превозвача или след изтичането на срока за отговор.

Глава шеста

ОСНОВНИ ПРАВИЛА ЗА ДВИЖЕНИЕ НА ВЛАКОВЕТЕ

Чл. 111. (1) Движението на влаковете се извършва по източноевропейско време в 24-часово изчисление.

(2) Движението на влаковете се извършва по график в определените за влаково движение елементи на железопътната инфраструктура.

(3) Движението на влаковете се извършва на междугарово разстояние или на блок-участъци. Изключения се допускат само по наредбата по чл. 115.

(4) Графиците за движение на влаковете се разработват от НК "ЖИ" съгласувано с превозвачите.

Чл. 112. При разработване на графика за движение на влаковете се взема предвид и графикът за оборота на локомотивите на превозвачите.

Чл. 113. (1) Всеки влак от началната до крайната гара се движи под определен номер, установен с графика за движение и с плана за композирането му, както и с необходимата спирачна маса, осигуряваща безопасно движение в елементите на железопътната инфраструктура.

(2) Правилата за номериране на международните и вътрешните пътнически и товарни влакове се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) Планът за композиране на влаковете се съставя от превозвача и определя вагоните, от които се комплектува всеки влак, реда на поставяне на групите и гарите на преработване.

Чл. 114. (1) Движението на влаковете се ръководи от дежурния влаков диспечер и дежурните ръководители в гарите. Разпорежданията на дежурния влаков диспечер са задължителни за всички работници, свързани непосредствено с движението на влаковете в участъка.

(2) Влаковият диспечер и дежурните ръководители задължително документират движението на влаковете.

(3) Движението на влаковете през граничните преходи се осигурява с технически средства и съобразно условията на граничните споразумения между страните.

Чл. 115. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията с наредба определя правилата за техническата експлоатация, движението на влаковете и сигнализацията в железопътния транспорт.

Глава шеста "а"

(Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.)

ОЦЕНЯВАНЕ И ПРОВЕРКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ЖЕЛЕЗОПЪТНАТА СИСТЕМА

Чл. 115а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) За осъществяване на оперативната съвместимост националната железопътна система (железопътната инфраструктура и

подвижният състав) се разделя на подсистеми. За всяка от подсистемите се определят специфични съществени изисквания.

(2) Подсистемите на железопътната система функционират с общ режим на работа и с координация на диспечерското ръководство на движението на влаковете.

(3) Изискванията към подсистемите и съставните им елементи и техните характеристики се определят с технически спецификации за оперативна съвместимост, определени в наредбата по чл. 5, т. 2.

(4) С наредба по чл. 5, т. 2 се определят и:

1. условията за постигане на оперативна съвместимост на националната железопътна система с трансевропейската железопътна система;

2. съществените изисквания към съставните елементи на оперативна съвместимост и към подсистемите на железопътната система;

3. процедурите за оценяване съответствието и/или годността за употреба на съставните елементи със съществените изисквания към тях;

4. процедурите за проверка на съответствието на подсистемите със съществените изисквания към тях и оперативната им съвместимост;

5. условията и редът за извършване оценяването на съответствието и/или оценяването на годността за употреба на съставните елементи на оперативна съвместимост и за проверката на подсистемите;

6. необходимите документи за удостоверяване на съответствието със съществените изисквания;

7. редът за получаване на разрешение за оценяване на съответствието, както и допълнителните специфични критерии към лицата, които оценяват съответствието, и задълженията им по процедурите за оценяване на съответствието;

8. други изисквания, свързани с постигане на оперативната съвместимост.

(5) Дейностите по оценяването и проверката на съответствието се извършват от лица за оценяване, които са получили разрешение да ги извършват, и/или от други лица, когато това е допустимо от техническите спецификации за оперативна съвместимост.

(6) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на подвижния състав, който се експлоатира по железопътната инфраструктура, и регистър на железопътната инфраструктура относно оперативната ѝ съвместимост с трансевропейската железопътна система, в които се вписват данните, определени в наредбата по чл. 5, т. 2.

Чл. 115б. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Разрешението за извършване на дейностите по оценяване съответствието на съставните елементи и проверката на подсистемите се

издава от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от упълномощено от него длъжностно лице, като в него се посочват дейностите и подсистемите, за оценка на които се издава.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава на лице, което:

1. е търговец;

2. разполага с технически средства за извършване на процедурите за оценяване на съответствието;

3. не е участвало, включително наетият от него персонал, при проектирането, производството, доставката и монтажа на съставните елементи и подсистеми, чието оценяване ще извършва;

4. има нает персонал, който е:

а) обучен за прилагането на изискванията за оперативна съвместимост и процедурите за оценяване и проверка, както и за прилагането на стандартите, касаещи железопътния транспорт, има професионален опит и техническа компетентност за оценяване на съответствието, включително умения за изготвяне на протоколи, доклади и сертификати, които удостоверяват резултатите от извършените дейности;

б) обвързан с изискването за опазване на служебна тайна относно информацията, която получава при извършване на дейността;

5. може да гарантира безпристрастност и независимост на персонала си;

6. има застраховка за вредите, които могат да настъпят вследствие на неизпълнение на задълженията му, свързани с дейностите по оценяване на съответствието;

7. няма парични задължения към държавата или към община по смисъла на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, или задължения към осигурителни фондове, освен ако компетентният орган не е допуснал разсрочване или отсрочване на задълженията;

8. не е обявено в несъстоятелност или не се намира в производство по несъстоятелност или ликвидация;

9. разполага с методики и инструменти за провеждане на процедурите за оценяване и проверка.

(3) Лицето по ал. 1 може да удостовери изпълнението на изискванията по ал. 2, т. 3, т. 4, буква "б" и т. 5 и чрез документ за акредитация по смисъла на чл. 45, ал. 5, т. 6.

(4) Разрешението е безсрочно и не подлежи на преотстъпване.

(5) За издаване на разрешението по ал. 1 се събира такса в размер, определен от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(6) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" изпраща информация до Европейската комисия с искане за определяне на идентификационен номер на лицата за оценяване, получили разрешение по ал. 1.

(7) Разрешението се отнема и правата, произтичащи от издаденото разрешение, се прекратяват:

1. по решение на разрешаващия орган, когато:

а) лицето престане да отговаря на някои от изискванията по ал. 2;

б) лицето не изпълнява установените процедури за оценяване и за проверка;

в) лицето е издало документ за удостоверяване на съответствието на съставен елемент и/или подсистема със съществените изисквания към тях, които не отговарят на съществените изисквания;

г) на лицето е отнет документът за акредитация;

2. по молба на лицето, получило разрешението;

3. с прекратяване дейността на лицето, получило разрешението.

(8) Отказът да се издаде разрешение за извършване на дейностите за оценяване и за проверка и отнемането му подлежат на обжалване пред Върховния административен съд.

Чл. 115в. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г., отм., бр. 22 от 2009 г.).

Чл. 115г. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" разрешава въвеждането в експлоатация на структурните подсистеми на железопътната система за конвенционални и високоскоростни превози.

(2) Условието и редът за даване на разрешения по ал. 1 се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Глава шеста "б"

(Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.)

БЕЗОПАСНОСТ И РАЗСЛЕДВАНЕ

Раздел I

Безопасност

Чл. 115д. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Безопасността в железопътния транспорт се осигурява чрез прилагане на правила за безопасност и общоприложими изисквания към участниците в железопътния транспорт, включително чрез правилата, приети от

управителя на железопътната инфраструктура.

(2) Безопасността във вътрешния железопътен транспорт се осигурява чрез прилагане на вътрешни правила, приети от ръководителя на ведомството, дружеството или предприятието, които са съобразени с общоприложимите изисквания за безопасност в железопътния транспорт.

(3) Управителят на инфраструктурата и железопътните превозвачи отговарят за безопасната експлоатация на железопътната система и контрола на рисковете, свързани с нея, съобразно обхвата на дейностите си.

(4) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Железопътните превозвачи и управителят на инфраструктурата поддържат функциониращи системи за управление на безопасността.

(5) Всяка система за управление на безопасността обхваща основно:

1. организационната структура на системата за управление на безопасността;
2. вътрешните правила на службите и звената, отговорни за системата за управление на безопасността;
3. стратегията за развитие на безопасността;
4. анализ и оценка на нивото на риска на безопасността;
5. процедурите за разследване на железопътни произшествия;
6. контрол за функциониране на системата за управление на безопасността;
7. технология за контрол по поддържането и експлоатацията на структурните подсистеми;
8. програми за обучението, квалификацията и компетентността на персонала;
9. контрол по спазването на нормативната уредба;
10. система от общи цели, правила, критерии, методи, показатели, процедури и оценки за безопасност;
11. (изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) действия при бедствия, аварии и други елементи, определени в наредбата по чл. 29, ал. 2, т. 1.

(6) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Железопътните превозвачи и управителят на инфраструктурата подават ежемесечно информация до Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" за състоянието на безопасността и прилагането на системата за управление на безопасността.

Чл. 115е. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" издава удостоверения за безопасност на железопътните превозвачи и на управителя на инфраструктурата при условия и по ред, определени с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(2) Изпълнителният директор издава удостоверението по ал. 1 при наличие на сертификати за безопасност за съответните возила, на функциониращи и проверени системи за управление на безопасността и на правила за управление на дейността.

(3) Удостоверението по ал. 1 се издава за срок 5 години.

(4) През срока на валидност на удостоверението Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършва междинни проверки за изпълнение на изискванията по ал. 2.

(5) Издаването на ново удостоверение за безопасност, както и проверките на издадените удостоверения за безопасност се извършват при условия и по ред, определени с наредбата по ал. 1.

(6) Превозвачът или управителят на инфраструктурата подава молба за издаване на ново удостоверение за безопасност не по-късно от 6 месеца преди датата на изтичане на срока на действащото удостоверение.

Чл. 115ж. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" отнема удостоверение по чл. 115е, ал. 1, когато превозвачът една година след неговото издаване не е осъществявал железопътен превоз, съответно не е ползвал удостоверението по предназначение.

(2) Удостоверението по чл. 115е, ал. 1 се отнема, когато притежателят му престане да отговаря на условията за издаването му.

(3) В случаите, когато удостоверение по чл. 115е, ал. 1, издадено на управител на инфраструктурата - концесионер, бъде отнето, управлението и ползването на железопътната инфраструктура, предоставена на концесия, се осъществява от НК "ЖИ".

(4) В случаите, когато удостоверението по чл. 115е, ал. 1, издадено на НК "ЖИ", бъде отнето, управлението и ползването на железопътната инфраструктура, стопанисвана от НК "ЖИ", се осъществява от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 115з. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" издава разрешение за експлоатация на подвижен състав, който не отговаря напълно на техническите спецификации за оперативна съвместимост и е въведен в експлоатация в държава - членка на Европейския съюз, при условие че това не противоречи на националните правила за безопасност.

(2) Условията и редът за издаване на разрешения по ал. 1 се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" издава разрешение за въвеждане в експлоатация на нов или съществено променен подвижен състав, за който няма изисквания в техническите спецификации за оперативна съвместимост.

Раздел II

Разследване на железопътни произшествия и инциденти

Чл. 115и. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Техническото разследване на причините за железопътните произшествия и инциденти се извършва по реда на този закон.

(2) Разследването по ал. 1 е независимо и се изразява в установяване на причините за произшествието или инцидента в резултат на събрана и анализирана информация, без да се определя вина.

(3) Разследването по ал. 1 се осъществява от специализирано звено за разследване на железопътни произшествия и инциденти в Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" в зависимост от тежестта на произшествието.

Чл. 115к. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Специализираното звено по чл. 115и, ал. 3 разследва:

1. тежки железопътни произшествия;

2. произшествия и инциденти по своя преценка и въз основа на критерии, определени с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, които при различна обстановка са могли да доведат до последиците на тежките железопътни произшествия;

3. произшествия и инциденти, извън тези по т. 1 и 2, възложени от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията по предложение на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(2) Превозвачите и управителите на инфраструктурата, а при необходимост и Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" уведомяват незабавно специализираното звено за настъпилите произшествия и инциденти по ал. 1, т. 1 и 2.

(3) След приключване на разследването по ал. 1 ръководителят на специализираното звено изготвя доклад до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, който се предоставя и на заинтересованите страни.

(4) В срок до 12 месеца след датата на произшествието или инцидента ръководителят на звеното изготвя окончателен доклад, който се публикува на интернет страницата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(5) Служителите на специализираното звено имат право на достъп до мястото на произшествието или инцидента, до всяка информация, съоръжения и подвижен състав, свързани с тях, до всички доказателства, свързани с разследването, за което получават

съдействие от държавните органи, чиито функции по компетентност са свързани с произшествията.

(6) Служителите на специализираното звено имат право да разпитват очевидци, както и други лица, свързани с произшествието или инцидента.

(7) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" оказва съдействие на специализираното звено при поискване от негова страна.

(8) Издръжката на специализираното звено по ал. 1 се осъществява от бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 115л. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Разследването на произшествия и инциденти извън тези по чл. 115к, ал. 1 се осъществява от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(2) Превозвачите и управителите на инфраструктурата уведомяват незабавно Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" за настъпили произшествия и инциденти.

(3) След приключване на разследването по ал. 1 изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" изготвя доклад до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, който се предоставя и на заинтересованите страни.

(4) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" поддържа регистър за всички разследвани по реда на този закон произшествия и инциденти.

Чл. 115м. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) След приключване на разследването разследващата структура дава препоръки и предписания за подобряване на безопасността и за предотвратяване на нови произшествия и инциденти.

(2) Препоръки и предписания могат да се дават и по време на разследването.

(3) Разследването по този закон се провежда отделно и независимо от разследването, провеждано от компетентни държавни разследващи органи или от замесените в произшествието или инцидента страни.

(4) Условието и редът за разследване се определят с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 115н. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Специализираното звено и Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" съгласуват действията си и обменят информация с компетентните държавни разследващи органи при разследване на железопътни произшествия в съответствие с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на вътрешните работи.

(2) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Когато железопътното произшествие е настъпило на или в близост до границата с държава - членка на Европейския съюз, или когато не може да се установи в коя държава членка е настъпило, разследването по чл.

115и се извършва съвместно или по споразумение със съответния разследващ орган на държавата членка.

Глава седма

КОНТРОЛ

Чл. 116. (1) (Предишен текст на чл. 116 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" упражнява контрол по изграждането, ремонта, поддръжката и експлоатацията на железопътната инфраструктура, безопасността на движението и на превозите и техническото състояние на подвижния състав.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" упражнява контрол върху функционирането на системите за управление на безопасността, изградени и поддържани от управителя на инфраструктурата и от железопътните превозвачи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" упражнява контрол по спазване на общите изисквания и условия за безопасност и техническа експлоатация по отношение на вътрешния железопътен транспорт.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" упражнява контрол по спазване на съществените изисквания към железопътната система за постигане на оперативна съвместимост.

(5) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" следи за осигуряване на равнопоставени условия при предоставянето на достъп на железопътните превозвачи до железопътната инфраструктура, включително разглежда жалби на превозвачите във връзка с предоставянето на достъп в 14-дневен срок от постъпването им.

(6) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" следи за спазването на разпоредбите на издадените въз основа на този закон наредби и други нормативни актове.

Чл. 117. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" контролира работата на персонала на управителя на инфраструктурата и на превозвачите, както и дейността на строителните и ремонтните предприятия и на вътрешния железопътен транспорт на министерства, ведомства, дружества и предприятия по безопасността на движението.

(2) Служителите на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" имат право:

1. на достъп за контрол до всички обекти от железопътната инфраструктура железопътните превозвачи и лицензираните лица, които издават сертификати за безопасност, както и на достъп до железопътните системи на други министерства, ведомства, дружества и предприятия, включително в кабините на возилата на собствен ход;

2. да изискват за проверка и при необходимост да задържат всички документи, свързани с поддържането и експлоатацията на инфраструктурата, превоза на пътници и товари и сертификатите за безопасност;

3. да контролират реда за заявяване и достъп на превозвачите до железопътната инфраструктура;

4. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да изискват и проверяват документите за правоспособност на физическите лица от персонала на управителя на инфраструктурата и на превозвачите;

5. (доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да спират от експлоатация обекти или ремонтните дейности на обекти от железопътната инфраструктура и подвижния състав, които не отговарят на изискванията за сигурност и безопасност на движението или за оперативна съвместимост;

6. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да отстраняват от работа лицата от персонала на управителя на инфраструктурата или на превозвачите, които се намират под въздействието на алкохол или други упойващи вещества, заспали са на работното си място, работят над установеното работно време или без необходимата междуменна почивка или не представят документите си за правоспособност;

7. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да контролират точността на данните в доклада за фактическото състояние на железопътната инфраструктура;

8. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да проверяват или да изискват проверка на съответствието на съставните елементи и подсистеми, въведени в експлоатация, със съществените изисквания за оперативната им съвместимост;

9. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да проверяват системите за управление за безопасност на управителя на инфраструктурата и превозвачите с оглед правилното им поддържане и ефективно функциониране;

10. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да проверяват спазването на общите изисквания и условия за безопасност и техническа експлоатация във вътрешния железопътен транспорт и съответствието на правилата, регламентиращи вътрешния железопътен транспорт, с общите изисквания и условия за безопасност и техническа експлоатация;

11. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да изискват представяне на документ за самоличност от лицата, които проверяват;

12. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да получат съдействие от органите на реда;

13. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) да издават задължителни предписания в рамките на предоставената им от закона компетентност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При осъществяване на правомощията си служителите

на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" се легитимират със служебни карти за контрол, издадени от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от упълномощено от него длъжностно лице по утвърден от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията образец.

Чл. 118. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В изпълнение на задълженията си служителите от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършват проверки и съставят актове при констатиране на нарушения.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В случаите, когато нарушенията са свързани с безопасността на движението и със сигурността на превозите, служителите от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" правят предписание и определят срок за отстраняване на нарушенията. При неотстраняване на нарушенията съгласно предписанията се прави мотивирано предложение до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за отнемане на лицензията или разрешението.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията в 14-дневен срок взема решение за отнемане на лицензията или разрешението.

Чл. 118а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Право да съставят актове за констатиране на нарушения по чл. 130 - 132 имат длъжностни лица, определени от управителя на железопътната инфраструктура/концесионера, когато нарушенията са извършени на територията на предоставените им за ползване обекти от железопътната инфраструктура.

(2) Длъжностно лице, определено от ръководителя на превозвача, може да съставя актове за констатиране на нарушения по чл. 131, извършени в подвижния железопътен състав.

Чл. 119. (Изм. - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) Наказателните постановления по съставените актове за констатирани нарушения се издават от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 120. Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършва по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Глава осма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 121. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., предишен текст на чл. 121, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 100 до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание:

1. машинист, който допусне подминаване на затворен сигнал, закриване на дистанция, срязване на стрелка, удар върху стоящ подвижен жп състав или нагазване на "баластова призма";

2. длъжностно лице, което пусне в движение влак или маневрен състав, неосигурени с необходимата спирачна маса;

3. длъжностно лице, което не извърши проба на плътността на локомотива или на

влака, не извърши съкратена проба от края на влака или неправилно оформи документите за спирачките на влака;

4. длъжностно лице, което виновно допусне удар с пътно превозно средство или дерайлиране на железопътно возило на прелез;

5. ръководител, който в кръга на предоставените му правомощия издаде заповед в противоречие с утвърдените правила за техническа експлоатация и безопасност.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Длъжностно лице, което не предостави изисквания документ по чл. 117, ал. 2, т. 2, а отговаря за неговото съхранение, се наказва с глоба от 200 до 500 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) В случаите по чл. 117, ал. 2, т. 2, когато превозвач или управител на железопътната инфраструктура не предостави искания документ, на превозвача или управителя се налага имуществена санкция в размер от 300 до 1000 лв.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Длъжностно лице, което не предостави достъп на служител на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" в случаите по чл. 117, ал. 2, т. 1, се наказва с глоба от 200 до 600 лв.

Чл. 122. (1) (Предишен текст на чл. 122, изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) Наказва се с глоба от 150 до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание:

1. длъжностно лице, което предостави управлението на тягов подвижен жп състав или осигурителни или електрозахранващи системи на лице без необходимата за това правоспособност;

2. машинист, който превиши допустимите скорости за движение на влак или за маневра или пусне в движение влак, маневрен състав, изолиран локомотив или друго самодвижещо се жп возило без подаден сигнал.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 200 до 750 лв.

Чл. 123. (1) (Предишен текст на чл. 123, изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм. и доп., бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 100 до 200 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, длъжностно лице, което работи с разпломбирани съоръжения или такива с нередовни пломби по тях, не извърши или извърши некачествено проба за съответствие на положението на стрелка с показанието на пулта за управление след извършване на ремонтни работи, подаде сигнал за придвижване на маневрен състав преди подготвянето на маршрута или не изпълни предписание на служител от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" в определения за това срок.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 200 до 400 лв.

Чл. 124. (1) (Предишен текст на чл. 124, изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) Наказва се с глоба от 100 до 400 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание:

1. длъжностно лице, което експлоатира или допуска в експлоатация подвижен жп състав с неизправности по спирачните системи, ходовите части, устройството за бдителност и регистриращия скоростомер;

2. длъжностно лице, което разпусне през гърбица (полугърбица) вагони с опасни товари, вагони, шаблонирани със забранителен знак за преминаване през гърбица, или друг подвижен състав, за който има ограничения в правилата за движение на влаковете и маневрената работа;

3. длъжностно лице, което подаде несвоевременно или погрешно сигнал, довел до сръзване на стрелка, до удар върху стоящ подвижен състав или до дерайлиране на баластова призма;

4. длъжностно лице, което експлоатира сръзана стрелка, без да ѝ е извършен технически преглед от определените за това длъжностни лица, или което заспи на работното си място;

5. ръководител, който назначи на длъжност лице без необходимата правоспособност за това;

6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) ръководител, който разпреди или допуска използването на обекти или подвижен състав, спрени от експлоатация, или извършването на преустановени ремонтни дейности.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 200 до 800 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 200 до 800 лв. длъжностно лице, което е разрешило изграждането или реконструирането на обекти или извършването на дейност в зоната, определена от ограничителната строителна линия, или в зоната за отчуждение на железопътната инфраструктура, без да спази съответния ред и изисквания.

(4) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) При повторно нарушение по ал. 3 глобата е от 400 до 1200 лв.

Чл. 125. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 150 до 250 лв. и с временна забрана за упражняване на дейността за срок от шест месеца до една година лице от персонала на управителя на железопътната инфраструктура или на превозвача, което употреби по време на работа или работи с концентрация в кръвта на алкохол или друго силно упойващо вещество над 0,3 на хиляда.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 лицето е длъжно да се яви на проверовъчен изпит по правилата за техническа експлоатация и безопасност на превозите пред Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 200 до 400 лв. длъжностно лице на управителя на инфраструктурата или на превозвача, което извършва дейност, свързана с безопасността на железопътните превози, за която се изисква правоспособност или

провеждане на проверочни изпити, без да е правоспособно или без да е издържало проверочен изпит.

Чл. 126. (1) (Предишен текст на чл. 126, изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 100 до 200 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, лице от персонала на управителя на железопътната инфраструктура или на превозвача, което:

1. наруши реда за приемане и изпращане на влаковете, за извършване на маневра по главни и други приемно-отправни коловози, извън границите на гарата, или не прекрати маневра преди пристигане на возило, съгласно утвърдените норми в правилата за движение на влаковете и маневрената работа;

2. работи по устройствата на осигурителните системи без писмено разрешение от лицето, експлоатиращо устройствата;

3. не отстрани своевременно възникнали повреди в отделни елементи на железопътната инфраструктура при получено уведомление за това;

4. не осигури подвижен железопътен състав против самопридвижване или остави тягов подвижен състав в работно състояние без надзор;

5. извърши маневра с вагони, натоварени с опасни товари без необходимата предохрана;

6. наруши реда за придвижване на изолиран локомотив в района на гара;

7. включи в състава на влак вагон с неправилно разположен или неукрепен товар, както и вагони, натоварени над товароносимостта им;

8. не регистрира или регистрира невярно движение на жп возило, диспечерска заповед и други разпореждания, определени в правилата за движение на влаковете и маневрената работа (в служебната документация);

9. наруши реда, определен в правилника за техническата експлоатация, за извършване на работа по гарови коловози или стрелки, застрашаващи безопасността на движението;

10. извършва маневра без подаване на ръчни и звукови сигнали;

11. работи по осигурителните системи в гари на централно диспечерско управление, без гарата да е взела предварително на "Резервно местно управление", без разрешение на дежурния ръководител и завеждащ техническата смяна на централния диспечерски пост;

12. неправилно подаде ръчен или звуков сигнал;

13. допусне движение на подвижен жп състав при нарушени габарити;

14. разреши експлоатиране или експлоатира елементи на железопътната инфраструктура и подвижния железопътен състав с параметри, несъответстващи на

техническите изисквания;

15. не предприеме мерки за своевременното уведомяване на заинтересуваните длъжностни лица за промени в условията за движение на влаковете или маневрената работа;

16. наруши реда за включване или поддръждане на вагони в състава на влак;

17. сигнализира неправилно железен път, подвижен състав или съоръжения;

18. допусне нарушаване на определената видимост на сигналите или употреби нестандартни по форма, цвят и размери постоянни сигнали;

19. използва неизправна спирателна обувка за спиране на вагони при маневра или я използва неправилно;

20. не изпълни задълженията си за охрана на прелеза;

21. не извърши или извърши непълен периодичен преглед на железния път, на съоръженията или подвижния състав;

22. извърши маневра с отблъскване на подвижен състав в противоречие с изискванията на правилата за движение на влаковете и маневрената работа; извърши маневра с набутване на вагони без подсигуряване на човек начело на състава;

23. (нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) наруши други правила за движение на влаковете, за маневрената работа, за подаваните сигнали в железопътния транспорт, както и изисквания за техническата експлоатация на железопътната инфраструктура.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 200 до 400 лв.

Чл. 127. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 50 до 100 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, лице от персонала на управителя на железопътната инфраструктура или на превозвача, което:

1. не носи свидетелството си за заемане на длъжност по време на работа;

2. напусне работното си място без разрешение или неправилно приеме или предаде дежурство;

3. работи без или с нередовни ръчни сигнални принадлежности, инвентар и противопожарни средства;

4. предостави управлението на подвижен жп състав или работа с осигурителни системи на лице, което е правоспособно, но не е на работа;

5. допусне на работа работници с неосигурена междусменна почивка, както и лице,

което работи, без да е ползвало такава почивка;

б. допусне в кабините на локомотивите и моторните влакове, в релейните помещения и в канцелариите на дежурните ръководители лица без право на това;

7. не спре в гара или на спирка спиращ по разписание пътнически влак;

8. извърши маневра в посредна гара, спирка или в отклонение на междугарие без план за маневрената работа;

9. не осигури обзавеждане и оборудване на прелезопазачниците;

10. не уведоми компетентните служби при възникнали повреди на жп прелез.

Чл. 128. (1) (Предишен текст на чл. 128, доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с имуществена санкция от 50 000 до 100 000 лв. превозвач, който допусне, разпорежи или извърши превози на пътници и товари без лицензия и сертификат за безопасност или с изтекъл срок на валидност на лицензията и сертификата за безопасност или преотстъпи предоставен му капацитет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лице, което наруши или не спази разпоредба на издадените въз основа на този закон наредби и други нормативни актове, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 100 до 1000 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Лице, което не изпълни в срок задължението си за уведомяване по този закон, се наказва с глоба от 100 до 500 лв.

Чл. 129. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Налага се имуществена санкция от 25 000 до 50 000 лв. на лице, което чрез действията на свои служители препречва движението, прегражда или блокира елементи или обекти на железопътната инфраструктура, ако деянието не съставлява престъпление.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба или имуществена санкция от 5000 до 30 000 лв. и със заплащане стойността на повреденото имущество лице, което чрез действията на свои служители уврежда или е увредило елементи или обекти на железопътната инфраструктура или извършва действия без съответното разрешение върху или в непосредствена близост до железопътни линии и други железопътни съоръжения, ако деянието не съставлява престъпление.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 500 до 5000 лв. физическо лице, което чрез действията си препречва движението, прегражда или блокира елементи или обекти на железопътната инфраструктура или извършва действия без съответното разрешение върху или в непосредствена близост до железопътни линии и други железопътни съоръжения, ако деянието не съставлява престъпление.

(4) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 100 до 500 лв. длъжностно лице на управителя на железопътната инфраструктура или на железопътен превозвач, което откаже или осуети извършването на проверка от служители на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 130. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 10 до 50 лв. лице, което замърсява чакалните и гаровите перони или преминава през гаровите коловози и стрелки извън зоната, определена за обслужване на пътници, без специално разрешение за това.

Чл. 131. (1) (Предишен текст на чл. 131 - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 50 до 150 лв. и със заплащане стойността на повреденото имущество лице, което поврежда или унищожава подвижен железопътен състав, сигнали, указатели или железопътни съоръжения, ако деянието не подлежи на по-тежко наказание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) Наказва се с глоба от 10 до 50 лв. лице, което замърсява подвижния железопътен състав.

Чл. 132. (1) Наказва се с глоба от 200 до 500 лв. водач на моторно превозно средство, което преминава през железопътната линия извън определените за това места.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) Наказва се с глоба от 10 до 200 лв. пешеходец, водач на пътно превозно средство, теглено с жива сила, или водач на животни, който преминава през железопътната линия извън определените за това места.

Чл. 133. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) Лице, което въвежда структурна подсистема в експлоатация, без да е спазило предвидените условия и ред, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 10 000 лв.

(2) На лице, получило разрешение по чл. 115б, ал. 1, което не извършва процедурите за оценяване и за проверка съгласно изискванията на наредбата по чл. 5, т. 2, се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(3) Лице, което възпрепятства изпълнението на контролни правомощия на лице за оценяване, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 100 до 500 лв.

(4) На лице за оценяване, което не предостави на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" информация за извършените процедури за оценяване и за проверка, за издадените документи и за отказите да издадат такива, се налага имуществена санкция в размер от 100 до 500 лв.

Чл. 134. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) На лице, което издаде документ, удостоверяващ съответствието на съставен елемент или подсистема със съществените изисквания за оперативна съвместимост, със съдържание, което не съответства на нормативно определеното, се налага имуществена санкция в размер от 300 до 800 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(2) На лице, което издаде документ, удостоверяващ съответствието на съставен елемент или подсистема със съществените изисквания за оперативна съвместимост, без да има право на това, ако деянието не съставлява престъпление, се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(3) На лице, което издаде документ, удостоверяващ съответствието на съставен елемент или подсистема със съществените изисквания за оперативна съвместимост за съставен елемент или подсистема, които не отговарят на съществените изисквания, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(4) Лице, което не спази задължението си по съхраняване на копия от удостоверяващите съответствието документи, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

Чл. 135. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) (1) На управител на инфраструктурата, на който е отнето удостоверението за безопасност, се налага имуществена санкция в размер 100 000 лв.

(2) На управител на инфраструктурата, който с действие или бездействие накърни равнопоставеността на превозвач относно правото на достъп до железопътната инфраструктура, се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 100 000 лв.

(3) При повторно нарушение по ал. 2 имуществената санкция е в размер от 30 000 до 120 000 лв.

(4) На управител на инфраструктурата, който не спази срока по чл. 115е, ал. 6, се налага имуществена санкция в размер 1000 лв.

(5) На превозвач, който ползва подвижен състав по железопътната инфраструктура без необходимите разрешения по чл. 115з, ал. 1 и 3, се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 136. (Нов - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) (1) Наказва се с имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв. железопътен превозвач или управител на инфраструктурата, който не е изпълнил свое задължение или по друг начин е третиран несправедливо, дискриминирал или засегнал друг превозвач.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага, когато неизпълнението на задължението или засягането на превозвача е свързано с някои от следните документи или обстоятелства:

1. доклада за фактическото състояние на железопътната инфраструктура, или
2. процедурата за разпределение на капацитета на железопътната инфраструктура;
3. прилагането на Тарифата за инфраструктурните такси, събирани от управителя на железопътната инфраструктура (обн., ДВ, бр. 1 от 2002 г.; изм., бр. 49 от 2002 г., бр. 71 от 2004 г. и бр. 105 от 2006 г.);
4. договорите за достъп до и използване на инфраструктурата;
5. сертификата за безопасност, прилагането и мониторинга на стандартите и правилата за безопасност.

(3) Наказанието по ал. 1 се налага след проверка, извършена от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" по нейна инициатива или след подадена жалба за несправедливо третиране, дискриминиране или засягане по какъвто и да е друг начин на превозвач.

Чл. 137. (Нов - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) Наказва се с глоба от 500 до 5000 лв. или с

имуществена санкция от 5000 до 15 000 лв. лице, което не изпълни в определения срок задължението си за предоставяне на информация, поискана от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" за капацитета на железопътната инфраструктура и начина за неговото разпределяне, референтния документ, предоставянето на услуги, разходите за инфраструктурата и всички други данни и факти, свързани с прилагането на Директива 2001/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2001 г. за разпределяне капацитета на железопътната инфраструктура и събиране на такси за ползване на железопътна инфраструктура и за сертифициране за безопасност.

Чл. 138. (Нов - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) Наказва се с глоба от 1000 до 10 000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 30 000 лв. лице, което не изпълни задължително предписание, издадено от служителите по чл. 117, ал. 2, или разпореждане, издадено от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" в рамките на неговите правомощия.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм. и доп., бр. 92 от 2006 г.) "Обекти на железопътната инфраструктура" са всички железни пътища и стационарни съоръжения, без тези по чл. 2, необходими за движението на железопътните возила и за сигурността на движението, включително железопътните линии и прилежащите и принадлежащите към тях терени и пожарозащитни пояси; изкуствените съоръжения - мостове, тунели, надлези, подлези и съоръжения за предпазване от лавини и падащи камъни, както и други защитни съоръжения; горното строене на железния път - релси, траверси, релсови скрепления, стрелки и баластова призма; железопътните прелези и техните съоръжения; коловозното развитие на посредните, участъковите, разпределителните, пътническите и товарните гари, пероните и товароразтоварните рампи към тях; осигурителните, сигнализационните и съобщителните съоръжения и инсталациите и съоръженията за производство, преобразуване и пренос на електрическа енергия за тяхното хранване; осветителните съоръжения и инсталации за осигуряване на безопасно движение в района на гарите; съоръженията за трансформиране и пренасяне на електроенергия за тягови нужди, включително тяговите подстанции, хранващите линии и контактната мрежа, стълбовете и другите съоръжения на енергосистемата за тягови нужди; терените и сградите, служещи за осигуряване на контрола по поддържането на железопътната инфраструктура; железопътните фериботни комплекси, приемните сгради в железопътните гари; терените и сградите в железопътните гари, в които се осъществяват дейностите по управлението на движението на влаковете и другите технологични операции, свързани с експлоатацията на железопътната инфраструктура и безопасността на движението, терените, върху които са разположени техническите средства за осигуряване безопасността на движението.

2. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Управител на железопътна инфраструктура" е лице, на което е възложено изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на обекти на железопътната инфраструктура и управлението на системите за контрол и безопасност на движението, ползва железопътната инфраструктура по силата на този закон и предоставя на железопътните превозвачи достъп до нея по реда, предвиден в този закон.

2а. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Елемент" е функционално обособена част от обект на железопътната инфраструктура.

3. "Задължението за експлоатация" като елемент от задължението за извършване на обществени услуги е задължението на транспортното предприятие, когато инфраструктурата е в състава му, да поеме всички необходими мерки по отношение на железопътните линии и инсталации, включително допълнителните услуги за гарантиране равнището на транспортното обслужване.

4. "Задължението за превоз" като елемент от задължението за извършване на обществени услуги е задължението на транспортното предприятие да приеме и да извършва всички превози на пътници и товари при определени превозни цени и условия за превоз.

5. "Тарифното задължение" като елемент от задължението за извършване на обществени услуги е задължението на транспортното предприятие да прилага цени, които са в разрез с търговския му интерес, но са определени или установени от компетентните органи по съответния ред съгласно действащото законодателство.

6. "Поддържане на железопътната инфраструктура" е съвкупност от всички дейности по текущия ремонт на железопътните линии, гарите, съоръженията, осигурителните средства, електрозахранващите системи, железопътните телекомуникационни системи и др.

7. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) "Експлоатация на железопътната инфраструктура" включва всички дейности, свързани с достъпа на превозвачите до железопътната инфраструктура, управлението на движението на влаковете по железопътните линии и управлението на технологичните операции в железопътните гари, свързани с влаковата работа и безопасността на движението.

8. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Лицензия за железопътни превози" е документът, чрез който се предоставя статут на железопътен превозвач с права за упражняване на дейността по железопътен превоз на пътници и/или товари.

8а. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Лицензия за проверка на техническата изправност" е документ, чрез който се предоставя право да се извършва проверка на техническата изправност на возилата и железопътната техника за осигуряване на безопасна експлоатация по железопътната инфраструктура.

9. "Интермодален транспорт" е превозът на товари в една и съща товарна единица или превозно средство при използване на различни видове транспорт без обработка на товари.

10. "Заместващ превозвач" е превозвачът, на който основният превозвач по договора за превоз е поверил изцяло или частично изпълнението на превоза.

11. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Тежко железопътно произшествие" е всяко сблъскване или дерайлиране на влак, водещо до смърт най-малко на един човек или до сериозни травми на поне пет човека или до големи щети на подвижния състав, инфраструктурата или околната среда, или всяко друго подобно произшествие с явно

въздействие върху регулирането на безопасността в железопътния транспорт или управлението на безопасността. Големи щети са тези, които по преценка на разследващата структура възлизат най-малко на 4 млн. лв.

12. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Сертификат за безопасност" е документът, издаден по реда на чл. 46, ал. 1, удостоверяващ, че собствените или наетите возила на превозвача, които ще се ползват за движение по инфраструктурата, отговарят на изискванията за сигурност с оглед осигуряване на безопасна експлоатация по инфраструктурата.

13. "Международни превози" са превозите на пътници и товари:

а) от място в Република България до място извън нея;

б) от място извън страната до място на територията на Република България;

в) между две места извън Република България.

14. "Вагонна пратка" е товар, предаден за превоз с една товарителница, за който изпращачът е поискал отделен вагон.

15. "Дребна пратка" е товар, предаден за превоз с една товарителница, за който не е поискал отделен вагон, като теглото на отделния колет е до 3000 кг за открит вагон или до 1000 кг за покрит вагон.

16. "Багаж (багажна пратка)" е товар, предаден за превоз от пътника, при което той задължително представя билета си и пътуването се извършва с един и същи влак, но багажната пратка се превозва във фургона.

17. "Колетна пратка" е товар, предаден за превоз, който се извършва във фургона на влака или в багажното отделение на електрически мотрисен влак.

18. "Влак" е подреден и скачен състав от вагони с един или повече локомотиви в работно състояние, снабден със сигнали и влакови документи. Локомотиви, мотрисни влакове, мотриси, моторни дрезини и други моторни возила, несваляеми от пътя, отправени на междугарие, се смятат за влакове.

19. "Блок-участъци" са части от открития път между две гари, ограничени със специална сигнализация, осигуряваща безопасно движение.

20. "Железни пътища" са железопътните линии и съпътстващите ги съоръжения от железопътната инфраструктура, условията за използването на които са еднакви за всички участници в движението, с изключение на тези по чл. 2.

21. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) "Железопътна гара" е коловозното развитие и технологичните сгради, свързани с управлението на движението на влаковете, безопасността на движението и превоза на товари и пътници.

22. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Добра репутация" има кандидатът, чиито членове на органите на управление и други служители, назначени да ръководят превозната дейност, не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер, не са лишавани от право да извършват превозна дейност на пътници и товари, не са били изпълнителни или контролни органи или неограничено отговорни съдружници в дружество, когато то е прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори, не са осъждани за банкрут, не са наказвани многократно за нарушения на трудовото, социалното или митническото законодателство и не им е налагана имуществена санкция по чл. 128, ал. 1.

23. "Финансово стабилен" е кандидатът, който докаже, че ще бъде способен да поеме своите действителни или потенциални задължения за период от 12 месеца.

24. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Професионално компетентен" е кандидатът, който има или декларира, че ще има разработени вътрешни правила за управление на превозната дейност, а лицата, на които е възложено да я ръководят, имат познания и/или опит, необходими за упражняването на дейността в обхвата на лицензията.

25. "Задължения за обществена превозна услуга" е съвкупност от договорни задължения, по силата на които превозвачът се задължава да постигне определено договорено равнище при транспортното обслужване и цени за определен вид транспортни услуги.

26. "Непосредствена близост" е онази близост, която създава опасност за произшествия поради физически контакт или промяна на параметрите на железния път.

27. "Возило" е локомотив, вагон или съоръжение, което се движи по железния път.

28. "Подвижен железопътен състав" са транспортните средства и специалните машини, които при изпълнение на функционалните си предназначения се движат по железен път.

29. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) "Трансевропейска железопътна система" обхваща железопътната инфраструктура, включваща всички железни пътища и стационарни съоръжения по трансевропейската транспортна мрежа, изградени или преустроени за високоскоростен, конвенционален и комбиниран транспорт, както и подвижния състав, подходящ за използване на тази инфраструктура.

30. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Оперативна съвместимост" е способността на железопътната система да позволява безопасно и непрекъснато движение на влакове, които постигат необходимите нива на работа на тези линии. Тази способност се основава на всички регулиращи, технически и експлоатационни условия, на които трябва да се отговори, за да се задоволят съществените изисквания.

31. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Произшествие" е нежелано, случайно възникнало събитие, което има вредни последици за железопътната система или създава предпоставки за такива.

32. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Инцидент" е всяко явление/събитие, свързано с експлоатацията на влаковете и оказващо влияние върху безопасността на превозите, което не е произшествие или тежко произшествие.

33. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Международно железопътно обединение" е всяко обединение от поне двама железопътни превозвача, създадени в различни държави - членки на Европейския съюз, с цел предоставяне на международни транспортни услуги между държавите членки.

34. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Телематични приложения" са информационни и комуникационни системи и/или услуги, използвани за управление на превозите и за обслужване на потребителите.

35. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Железопътна система" е съвкупност от подсистемите в железопътния транспорт и връзките между тях, както и управлението на персонала и експлоатацията на системата като цяло за осигуряване на превозите.

36. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Капацитет на железопътната инфраструктура" е способността на железопътна инфраструктура при определени характеристики и условия да осигури извършването на железопътни превози (допустимо осно натоварване на железния път, габарит, допустима максимална скорост, дължина на коловозите в гарите, максимална дължина и тонаж на влаковете за определени участъци и други).

37. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Влакова работа" са дейностите по управление движението на влакове, комплектувани съгласно установени правила, и на процесите, извършвани с тях при подготовката, приключването и по маршрута им.

38. (Нова - ДВ, бр. 92 от 2006 г.) "Наказван многократно за нарушения на трудовото, социалното или митническото законодателство" е кандидат, наказван за повече от две нарушения, за които има влезли в сила наказателни постановления.

39. (Нова - ДВ, бр. 22 от 2009 г.) "Лице за оценяване на съответствието (нотифициран орган)" е орган, който отговаря за оценката на съответствието или годността за употреба на съставните елементи на оперативната съвместимост, или за преценка на оценка по "ЕО" - процедура за проверка на подсистемите.

§ 2. (Отм. - ДВ, бр. 108 от 2006 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. (1) Прекратява се Национална компания "БДЖ" без ликвидация считано от 1 януари 2002 г.

(2) (В сила от 28.11.2000 г.) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министърът на финансите в 6-месечен срок след обнародването на закона назначават комисия за разпределяне на активите и пасивите на Национална компания "БДЖ" между Национална компания "Железопътна инфраструктура" и превозвача по § 5 - еднолично акционерно дружество БДЖ.

§ 4. Национална компания "Железопътна инфраструктура" е правоприемник на

Национална компания "Български държавни железници" и поема съответната част от активите и пасивите ѝ по баланса към 30 ноември 2001 г. в частта ѝ, която се отнася до железопътната инфраструктура.

§ 5. Министерският съвет в срок до 1 януари 2002 г. образува еднолично търговско дружество БДЖ - ЕАД, с държавно имущество, което е правоприменник на Национална компания "БДЖ" в частта от активите и пасивите ѝ по баланса към 30 ноември 2001 г., която се отнася до железопътните превози на пътници и товари.

§ 5а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) (1) Задълженията на БДЖ - ЕАД, към държавата, поети в изпълнение на § 3, ал. 2 и § 5, общо в размер 127,9 млн. лв., представляващи несъбрани държавни вземания за задължения по Закона за данък върху добавената стойност, за задължения по чл. 35 и 36 от Закона за корпоративното подоходно облагане, за лихви по просрочени задължения и временна финансова помощ, се отписват.

(2) Министърът на финансите определя размера на отделните вземания, включени в общия размер по ал. 1.

(3) С отписаните задължения по ал. 1 се увеличава допълнителният капитал на БДЖ - ЕАД.

§ 5б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) Железопътният превозвач БДЖ - ЕАД, като правоприменник на Национална компания "БДЖ" извършва железопътни превози на пътници и товари и се освобождава от изискванията на разпоредбите на чл. 38 за периода от 1 януари 2002 г. до 31 декември 2003 г.

§ 6. (В сила от 28.11.2000 г.) (1) В шестмесечен срок от обнародването на закона Министерският съвет приема акта по чл. 8, ал. 2.

(2) В срока по ал. 1 министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията след съгласуване с министър-председателя назначава изпълнителен директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) От набраните средства от такси върху течните горива за 2002 г. се отчисляват средства за финансиране на дейностите за железопътната инфраструктура в размер не повече от сумата на таксите за 2002 г., постъпили по бюджета на Изпълнителната агенция "Пътища" от течните горива, закупени от железопътните превозвачи.

§ 7. Отменят се:

1. Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт (обн., ДВ, бр. 3 от 1981 г.; изм., бр. 100 от 1992 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 20 от 1997 г.).

2. Указ № 229 за наказанията, които се налагат за нарушения на реда по железните пътища (Изв., бр. 43 от 1952 г.).

3. Законът за Българските държавни железници (обн., ДВ, бр. 53 от 1995 г.; доп., бр. 85 от 1998 г.; изм., бр. 124 от 1998 г.).

§ 8. В чл. 4, т. 3 от Закона за обществените поръчки (ДВ, бр. 56 от 1999 г.) след думата "дружества" се поставя запетая и се добавя "и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон".

§ 9. В Закона за концесиите (обн., ДВ, бр. 92 от 1995 г., Решение № 2 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 16 от 1996 г.; изм., бр. 44 от 1996 г., бр. 61 и 123 от 1997 г., бр. 93 от 1998 г., бр. 23, 56, 64 и 67 от 1999 г., бр. 12 и 64 от 2000 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4, т. 6 след думите "републиканските пътища" се добавя "обекти на железопътната инфраструктура, включително земята, върху която са изградени или която е предназначена за изграждането им".

2. В чл. 5 т. 4 се отменя.

§ 10. В § 2 от преходните разпоредби на Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г.) след думите "Закона за опазване на околната среда" се добавя "Закона за железопътния транспорт".

§ 11. (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2002 г.).

§ 12. Законът влиза в сила от 1 януари 2002 г. с изключение на чл. 6, чл. 7, т. 6, § 3, ал. 2 и § 6 от преходните и заключителните разпоредби, които влизат в сила от деня на обнародването в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Закона за далекосъобщенията

(ДВ, бр. 88 от 2005 г.)

.....

§ 47. В Закона за железопътния транспорт (обн., ДВ, бр. 97 от 2000 г.; изм., бр. 47 и 96 от 2002 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 77 от 2005 г.) се правят следните изменения:

.....

2. Навсякъде думите "министърът на транспорта и съобщенията" и "министъра на транспорта и съобщенията" се заменят съответно с "министърът на транспорта" и "министъра на транспорта".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Закона за железопътния транспорт

(ДВ, бр. 92 от 2006 г., в сила от 14.11.2006 г.)

§ 57. (1) Лицензия за извършване на железопътни превози на пътници и товари, издадена преди влизането в сила на този закон, се преиздава служебно в срок до два месеца от влизането в сила на този закон.

(2) Лицензия по чл. 45, издадена преди влизането в сила на този закон, запазва действието си до изтичането на срока ѝ.

.....

§ 59. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на § 18, § 30 относно чл. 43, ал. 1 и 3, § 33 относно чл. 48, ал. 4 и § 40 относно чл. 115д, ал. 4 и 6, чл. 115е, чл. 115ж и чл. 115н, ал. 2, които влизат в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Закона за изменение и допълнение на

Закона за железопътния транспорт

(ДВ, бр. 22 от 2009 г.)

§ 10. Разпоредбата на § 5, т. 2 относно чл. 54, ал. 4 влиза в сила от 3 декември 2009 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Закона за изменение и допълнение на Закона за железопътния транспорт

(ДВ, бр. 81 от 2009 г.)

§ 3. Навсякъде в закона думите "министърът на транспорта", "министъра на транспорта" и "Министерството на транспорта" се заменят съответно с "министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията", "министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията" и "Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията".